Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН | 4 июль 1971 йил, якшанба | № 152 (15.022) | Баҳоси 2 тийин.

КПСС XXIV СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ—ҲАЁТГА

ЮКСАК МАРРАЛАРНИ КЎЗЛАБ...

Далаларда меҳнат сурони авжида. Республикамизнинг барча меҳнаткашлари қатори бизнинг колхозимиз пахтакорлари ҳам КПСС XXIV съезди қарорларидан илҳомланиб, тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йили учун белгиланган юксак марраларни эгаллаш учун курашни қизитиб юбордилар.

Ўтган беш йилликда хўжалигимизнинг пахта ҳосилдорлиги гектар бошига 3-4 центнерга камайган эди. Бунга суғориладиган ерлардан унумли фойдаланмаслик, ички резервларни қидириб топиб ишга солишга, айниқса, колхозчиларнинг моддий манфаатдорлигини ошириш орқали кишиларнинг меҳнатга бўлган муҳаббатини кучайтиришга, бригадаларда хўжалик ҳисобини жорий қилишга кам эътибор берилганлиги сабаб бўлди. Биз янги беш йиллик топшириқларини муддатидан илгари бажаришга қаратилган тадбирларни белгилаб олдик. Ҳозир колхозимизнинг ҳар бир аъзоси, коммунист ва комсомоллари, мутахассислар ана шу тадбирларни бажариш учун ўз зиммаларига конкрет мажбуриятлар олганлар.

Колхозимиз 1202 гектар ерда деҳқончилик қилади. Шундан 904 гектарига чигит экканмиз. Планга мувофиқ 27,1 центнердан ҳосил олишимиз, давлатга 2 минг 450 тонна пахта сотишимиз керак. Барча имкониятларимизни ҳисоблаб чиқиб, ҳосилдорликни бу йил гектар бошига 5 центнер ошириш, ҳар гектар ердан 32 центнердан «оқ олтин» етиштириб, давлатга 2893 тонна пахта топширишга аҳд қилдик.

Зиммага олинган ана шу мажбуриятларни бажариш учун эрта баҳорданоқ барча куч ва техника воситаларини дала ишларига сафарбар этдик. 9 минг тоннадан зиёд гўнг тайёрладик, пахта майдонларининг гектарига 9-10 тоннадан маҳаллий ўғит солдик. Кераксиз ариқ-зовурларни, уватларни йўқотиш ҳисобига ер майдонини кенгайтирдик. Майдонларнинг асосий қисмига пахтанинг янги «Тошкент» навли уруғини экдик. 454 гектар ерга «159-Ф» уруғи экилди.

Асосий майдонларда чигит ернинг ўз намига ундириб олинди. Лекин, шуни очиқ айтиш керакки, 3, 5, 6 ва 12-бригадаларнинг айрим карталарига экилган чигит ола чиқди. Бунга сабаб ерларни экишга тайёрлаш ва чигитни ивитишда айрим камчиликларга йўл қўйилганлигидир. Колхоз партия ташкилоти ва правление асосий эътиборни бу бригадаларда ғўза кўчатларини ростлаб олишга, тўла гектарлар ҳосил қилишга қаратди.

Бу йил баҳор анча ноқулай келди. Шамол ва қаттиқ ёмғир қисман экинга зарар етказди. Айрим карталарнинг ғўзасига қурт тушди. Шуни ҳисобга олиб, гектарларни тўлдириш, ҳашоратларга қарши кураш чоралари белгиланди. Ғўзани яганалаш ва биринчи культивация тугалланди. Ҳозир барча куч ва имкониятлар майдонларни ёввойи ўтдан тозалаш, ўғитлаш, суғориш ва культивация қилишга қаратилган.

Барча тракторлар мукаммал ишчи органларига эга. Культивация қилиш иши ҳашоратга қарши кураш билан бирга қўшиб олиб борилияпти. Дала ишларининг сифатига алоҳида эътибор берилмоқда. Ўғитлашни 15 июлгача тугаллаймиз. Ҳозир ғўзаларимиз ёппасига гуллаб, олди кўсакламоқда. Экинни суғориш билан бирга «шарбат» ва аммиак суви оқизяпмиз. Ш. Мелиев, С. Тешабоев, А. Камолов ўртоқлар раҳбарлик қилаётган бригадаларда ғўзага иккинчи комплекс ишлов берилияпти. Бригада аъзолари ҳар гектар ердан 35 центнердан пахта етиштиришга аҳд қилишган. Ғ. Султонов, Р. Дадажонов, М. Жўрабоев каби механизаторлар ғўза парваришида бошқаларга ибрат бўлишмоқда.

Тошкент ва Сирдарё областининг механизаторлари 1971 йилда пахтани комплекс механизациялаш юзасидан яхши ташаббус кўтариб чиқдилар. Бизнинг хўжалигимиз аъзолари ҳам бу масалага катта қизиқиш билан қарамоқдалар. Колхозимиз етиштирадиган пахта ҳосилининг асосий қисмини машина ёрдамида териб олиш тадбирларини кўрмоқдамиз.

Колхозимиз кўп тармоқли хўжалик. Давлатга 68,2 тонна пилла етказиб бердик. Ҳар қутидан 74,7 килограммдан ҳосил олиб, планни 104 процентга етказиб бажардик. Ҳозир давлатга карам, бодринг каби сабзавот ва полиз маҳсулотлари сотяпмиз. Чорва учун озуқа жамғариш, гўшт, сут етиштиришни янада кўпайтиришга алоҳида эътибор беряпмиз.

Колхозчиларнинг унумли ишлари учун ҳамма шароит яратиб берилган. Дала шийпонлари жиҳозланиб, маданий дам олиш жойларига айлантирилган. Болалар марказлашган ва кўчма боғчаларда тарбияланяпти. Дала шийпонларида колхозчилар учун иссиқ овқатлар тайёрланмоқда.

Янги беш йилликнинг тўнғич йилида ҳар гектар ердан 32 центнердан пахта етиштириш ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари сотиш юзасидан олинган мажбуриятларни бажариш учун зарур бўлган барча тадбирларни амалга оширамиз, аҳдимизнинг уддасидан чиқамиз.

Тожихон КАРИМОВА,
Охунбобоев районидаги Киров номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

Андижон области. Ленин районидаги Ленин номли колхоз аъзоларининг бу йилги мақсади ҳар гектар ердан 35 центнердан ҳосил кўтаришдир. Ҳозир уларнинг фикр-зикри далаларда мўл ҳосил тўплашга қаратилган. Суратда: Шу колхознинг пешқадам сувчиси Эргаш Исабоев.

МАРДЛИК МАКТАБИ

Физкультура ва спорт миллионлаб кишиларнинг ажралмас ҳамроҳи бўлиб қолди. Мардлик мактаби, коммунизм бунёдкорларини чиниқтириш мактаби бўлган спорт ихлосмандларини ҳамма ерда учратамиз. Ҳар бир корхонада, колхоз-совхозда, ўқув юртларида, муассасаларда физкультура ва спорт билан шуғулланаётган кишилар меҳнатда, ўқишда ҳам юқори кўрсаткичларга эришмоқдалар. Жисмоний тарбия кишини тетик, бақувват ва хушчақчақ қилишидан ташқари, унинг яратувчилик меҳнатига барака киритади, кайфини чоғ этади, ўзини соғломлаштиради.

Бутун мамлакат СССР халқлари бешинчи спартакиадасига ҳозирлик кўрмоқда. Ўзбекистон физкультурачи ва спортчилари ҳам ана шу катта мусобақага астойдил тайёрланяпти. Яқиндагина ўз ишини тамомлаган Ўзбекистон XV спартакиадаси республикада физкультура-спорт соҳасида эришилаётган ютуқларни яна бир бор намойиш этди. Республикамиз физкультура ва спорт ташкилотлари спартакиадага ўз сафларини ўстирган, маҳоратларини оширган ҳолда келдилар. Бундан беш йил муқаддам республикамизда 1 миллион 650 минг кишини бирлаштирган 7670 физкультура коллективи бор эди. Ҳозир эса 8661 шундай коллектив бўлиб, уларда 2 миллионга яқин киши иштирок этяпти.

Шуниси қувончлики, бизда физкультура ва спорт сифат жиҳатидан ҳам юқори поғонага кўтарилди. Спартакиаданинг барча босқичларида 168 киши спорт мастери нормативини бажарди. Республикамизда 89 рекорд ўрнатилди. Бу сафар Москвага — СССР халқлари спартакиадасига 1967 йилгидан анча кўп спорт мастерлари ва халқаро миқёсдаги спорт мастерлари боради. Ана шу масъулиятли кўрикда иштирок этадиган спорт мастерлари олдинги спартакиададагидан бир ярим баравар ортиқдир.

Республика партия ва ҳукумати спортни ривожлантириш масалаларига катта эътибор бериб келмоқда. Кейинги йилларда Ўзбекистон спортчиларининг мамлакат мусобақаларида, халқаро мусобақаларда эришган ютуқлари ортиб бормоқда. Спортчиларимиз кўпгина мусобақаларда актив қатнашиб, катта мукофотларга сазовор бўлмоқдалар. Ўтган йилнинг ўзида спортчиларимиз мамлакат чемпионатларида 74 олтин, кумуш, бронза медалларини қўлга киритдилар. Бир қанча спортчилар жаҳон, Европа чемпионатларида, олимпия ўйинларида республикамиз спорт шарафини муносиб ҳимоя қила олдилар. Улар орасида машҳур спортчиларимиз Николай Хромов, Эркин Каримов, Рустам Казаков, Ю. Дуюнов, Н. Анфимов каби ўнлаб забардастлар бор.

СССР халқлари V спартакиадасига тайёргарлик даврида Ўзбекистонда физкультурачилик ҳаракати янги қирраларини намоён этди. Республика спартакиадасининг барча босқичи мусобақаларида 250 дан ортиқ киши СССР спорт мастери даражасида маҳорат кўрсатди, 4000 киши мастерликка номзод ва биринчи разрядли спортчи номига муносиб кўрилди. Республика тарихида биринчи марта бу сафар спортнинг 24 тури бўйича мусобақалар ўтказилди. Қишлоқларда ҳам спортнинг оммавийлигига эришиш тадбирлари кўрилганлиги аён бўлди. Спортнинг миллий турларини ривожлантиришга катта эътибор берилмоқда. Чавандозлик, фарғонача ва бухороча кураш турлари спартакиада программасига киритилди. Қишлоқ спортчилари ўртасида сиртқи мусобақалар, «Правда» газетаси соврини учун енгил атлетика кросслари ўтказилганлиги яхши натижалар берди.

КПСС XXIV съезди физкультура ва спорт ишларини тағин ҳам ривожлантиришга қаратилган кўрсатмалар берди. Съезд Директиваларида мана бундай деб таъкидланади: «Соғлиқни сақлашни янада яхшилаш, физкультура ва спортни ривожлантириш чоралари амалга оширилсин». Янги спорт иншоотлари қуриш, мавжуд спорт базаларидан тўлароқ фойдаланиш, оммавий спортни ривожлантириш вазифалари белгилаб берилди.

Бироқ, ҳали республикамиз спорт ташкилотлари олдида ҳал қилиниши лозим бўлган муаммолар бор. Спорт иншоотлари қурилиши, спорт базаларидан фойдаланиш ишида камчиликлар учрамоқда. Бунинг устига ҳамма жойда ҳам спорт мутахассислари етишмайди.

Партия съезди экономика, фан ва маданиятни ривожлантириш билан бир қаторда физкультура ва спортга катта аҳамият берди. Шу ўринда янги беш йилликда физкультура ва спортни ривожлантиришга катта маблағлар ажратилганлигини таъкидлаб ўтишнинг ўзи кифоя. Партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари ташаббускорлик кўрсатсалар, талабчанликни, қатъиятлиликни оширсалар, физкультура ва спортнинг оммавийлиги учун тинмай кураш олиб борсалар, бу соҳадаги муваффақиятларимиз янада катта бўлур эди.

Сирдарё областининг Ворошилов районидаги «Қизил Октябрь» колхози механизаторлари пахта теримига пухта ҳозирлик кўрмоқдалар. Мавжуд 40 та пахта териш машинаси ремонтдан чиқариб қўйилди. Суратда: колхоз механизаторларидан (чапдан) Ҳ. Раҳимов, К. Кузайдаров, А. Неприн К. Муҳаммадвалиев ва Т. Раҳимовлар.

Р. Ашуров, (ЎзТАГ), ва Ф. Лутфуллаев фотолари.

ЧУҚУР ТАЪЗИЯ

Ватанимизнинг шонли ўғлонлари, СССРнинг космонавт учувчилари Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И Пацаевларнинг улуғвор жасорати халқ хотирасида абадул-абад қолади Ватан, фан, тараққиёт олдидаги ўз бурчини охиригача адо этган қаҳрамонларнинг номлари давримиз йилномасига мангу ёзилиб қолади. Совет халқи коинотнинг жасур тадқиқотчилари олдида қайғу-алам ва ҳурмат билан бош эгади.

Биринчи орбитал «Салют» станциясининг қаҳрамон экипажи космонавтлар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков, В. И. Пацаевнинг фожиона ҳалокати муносабати билан қуйидагилар чуқур таъзия изҳор этдилар: Совет тинчликни ҳимоя қилиш комитети, Тожикистон ССР Олий Совети, КПСС Якутия область комитети, СССР Министрлар Советининг Давлат стандартлар комитети, СССР Юстиция министрлиги, СССРнинг Бош прокурори, Харьков уйсозлик комбинатининг коллективи, Людиново, тепловозсозлик заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари, Қрим областининг меҳнаткашлари, КПСС Кемерово область комитети ва Кемерово область ижроия комитети, СССР Енгил саноат министрлиги, М. В. Фрунзе номли ҳарбий академия, СССР Нефтни қайта ишлаш ва нефть химияси саноати министрлигининг коллегияси, КПСС Қалмоғистон область комитети, Қалмоғистон АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Приморье ўлкасидаги «Коммунар» колхозининг коллективи, Астрахань овчилик флотилиясининг балиқчилари, Донецк областининг меҳнаткашлари, Белоруссия Компартияси Марказий Комитети, Белоруссия ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Доғистон АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Брянск областининг меҳнаткашлари, КПСС Удмуртия область комитети, Удмуртия АССР Олий Совети Президиуми ва Удмуртия АССР Министрлар Совети, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Грузия компартияси Марказий Комитети, Грузия ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Сахалин областидаги Оха тикувчилик фабрикасининг коллективи, Чукотка миллий округидаги «Полярник» совхозининг ишчилари, хизматчилари, КПСС Тува область комитети, Тува АССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, КПСС Камчатка область комитети, Арманистон Компартияси Марказий Комитети, Арманистон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Бошқирдистон АССР меҳнаткашлари, Краснодар мебель фабрикасининг коллективи, Литва Коммунистик партияси Марказий Комитети, Литва ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, Пермь уйсозлик комбинатига қарашли Ю. А. Гагарин номли пионер лагерининг дружинаси, Украина ССР Фанлар академиясининг коллективи, Озарбайжон Компартияси Марказий Комитети, Озарбайжон ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, КПСС Ростов область комитети, Канаш вагонсозлик заводи коллективи, КПСС Ярославль область комитети, Меҳнаткашлар депутатлари область Советининг Ижроия комитети, Тбилиси шаҳар 6-тикувчилик фабрикасининг коллективи, Украина Компартияси Марказий Комитети, Украина ССР Олий Совети Президиуми ва Министрлар Совети, КПСС Могилев область комитети, меҳнаткашлар депутатлари область Совети ижроия комитети, КПСС Тула область комитети ва меҳнаткашлар депутатлари область Советининг ижроия комитети, Воронеж областининг меҳнаткашлари, Украина Касаба Союзлари республика советининг президиуми, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги ихтиро ва кашфиёт ишлари комитетининг коллективи, СССР Халқ контроли комитети, Пермь область Краснокамск шаҳар партия комитети, Красноярск ўлкасидаги Назарово шаҳрининг меҳнаткашлари, Ахтирскийдаги «Промсвязь» заводининг коллективи, Житомир зиғир тола комбинатининг коллективи, Херсон область Белозерск районидаги Киров номли колхоз меҳнаткашлари.

Бундан ташқари бошқа совет ташкилотларидан, корхоналар, ўқув юртлари, мактаблар коллективларидан, шунингдек кўпдан-кўп айрим гражданлардан сидқидилдан таъзия билдирилган телеграммалар ва хатлар олинди. (ТАСС).

ВАТАНГА, ПАРТИЯГА СОДИҚМИЗ

КРЕМЛДА ҲАРБИЙ АКАДЕМИЯЛАРНИ БИТИРИБ ЧИҚУВЧИЛАР ШАРАФИГА ҚАБУЛ МАРОСИМИ

Командирлар, сиёсий ходимлар, инженерлар ва олий ҳарбий малакага эга бўлган бошқа мутахассисларнинг янги отряди совет Қуролли Кучлари сафига қўшилмоқда. Бундан ярим асрдан кўпроқ вақт муқаддам В. И. Ленин бошлаб берган яхши традицияга биноан, бу воқеа катта ва завқли байрам қилиб нишонланади. 3 июль куни СССР Мудофаа министрлиги билан Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флотининг Бош сиёсий бошқармаси қуролли кучлар ҳарбий академияларини битириб чиққан кишиларни Катта Кремль саройига таклиф қилдилар. Таниқли совет саркардалари, олий ҳарбий ўқув юртларининг профессорлари ва муаллимлари академияларни битириб чиқувчилар билан бирга саройнинг Георгий залига ва Гранитовая палатасига тўпландилар.

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко йиғилишда нутқ сўзлади. У офицерларни ўқишни муваффақиятли тугаллаганликлари билан табриклади, уларга хизматда муваффақиятлар тилади, олий ҳарбий ўқув юртларининг профессорлари ва муаллимларига олижаноб меҳнатлари учун миннатдорчилик билдирди.

Министр халқаро вазиятни қисқача таърифлаб берди. Ҳарбийлар, деди у, ўз хизмат бурчларига кўра, ҳозирги халқаро вазиятни эътибор бериб кузатиб туришлари, бу вазиятда ҳар қандай ўзгаришлар ва кутилмаган ҳодисалар рўй бериши мумкинлигини эсда тутишлари ва ҳамиша сергак туриб, халқимизнинг бунёдкорлик меҳнатини хушёрлик билан ҳимоя қилишлари, социалистик мамлакатлар қардош армиялари билан ягона сафда социализм ва коммунизм ғалабаларини эҳтимол тутилган империалистик агрессиядан омон сақлашлари лозим.

Совет жангчиларининг жанговар маҳорати кун сайин ўсиб бораётганлигини, уларнинг маънавий-сиёсий ва жанговар хислатлари ортаётганини министр таъкидлаб ўтди. Яқинда бўлиб ўтган «Юг» қўшин машқларида совет жангчилари душман қайси томондан ҳужум қилмасин, уни ҳар қачон даф қилишга тайёр эканликларини намойиш қилиб кўрсатдилар. Министр академияларни битириб чиққан кишиларни Улуғ Ватан уруши қатнашчилари тажрибасини ўрганиб олишга, халқимизнинг жанговар традицияларини авайлаб сақлаш ва кўпайтиришга, Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар армияларининг дўстлиги ва жанговар қудратини мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга чақирди.

СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг ҳарбий академияларни битириб чиққан кишиларга йўллаган табрикномаси текстини гулдурос қарсаклар остида ўқиб эшиттирди. Бу ҳужжатда армия ва флот шахсий составининг мамлакатимизда коммунизм қуриш учун зарур шарт-шароитларни таъминлашга ва халқлар ўртасида ялпи тинчликни мустаҳкамлашга қўшаётган ҳиссага юксак баҳо берилган. Табрикномада академияни битириб чиққан кишиларнинг ҳар бири олинган билимларни илғор қўшинларнинг тажрибаси билан бирга қўшиб юбора олади, қисмлар ва кемаларнинг жанговар тайёрлигини янада ошириш манфаатлари йўлида фидокорона меҳнат қилади, деб ишонч билдирилган.

Шундан кейин Ю. А. Гагарин номли ҳарбий ҳаво академиясини битириб чиққан подполковник А. П. Резниковга ва СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг К. Е. Ворошилов номли ҳарбий академиясини битириб чиққан Монголия халқ армиясининг полковниги Г. Тумэндэбэрэлга сўз берилди. Улар ўз ўртоқлари номидан бутун кучимиз, билимимиз, тажрибамиз ва ғайратимизни қўшинларни ҳар қандай агрессорга қақшатғич зарба беришга доимо тайёр ҳолда сақлаб туришга сарфлаймиз, деб ваъда бердилар. (ТАСС).

ҚИШЛОҚЛАРДА ТЕХНИКА ТАРАҚҚИЁТИ УЧУН

Тошкентда «Узсельхозтехника» ходимлари республика хўжалик активининг йиғилиши бўлиб ўтди. «Узсельхозтехника» бирлашмасининг раиси У. Исомхонов КПСС XXIV съездининг қарорларини бажариш юзасидан бирлашма коллективининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Янги беш йилликда бирлашма ходимлари олдида катта вазифалар турибди. Материал запасларини ҳисобга олиш ва бошқариш автоматлашган системасидан фойдаланиш ҳисобига иш тезлашади. Электрон ҳисоб техникасидан фойдаланиш молларнинг йиғилиб қолишини анча қисқартиришга, муомала чиқимларини камайтиришга имкон беради.

Актив йиғилишда Бутуниттифоқ «Союзсельхозтехника» бирлашмаси раисининг ўринбосари С. А. Мельник, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари И. Р. Қурбонов нутқ сўзладилар.

(ЎзТАГ).

Расмий хабарлар

СССР ЁЗУВЧИЛАР СОЮЗИ ПРАВЛЕНИЕСИНИНГ ПЛЕНУМИ

2 июлда СССР Ёзувчилар союзининг ёзувчилар V съездида сайланган правлениесининг пленуми бўлиб ўтди. Пленум ташкилий масалаларни қараб чиқди.

СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси қилиб К. А. Федин, правлениенинг биринчи секретари қилиб Г. М. Марков сайланди.

Пленум СССР Ёзувчилар союзи правлениесининг секретариатини қуйидаги составда сайлади: **Г. Г. Абашидзе, А. Т. Олимжонов, Т. Асқаров, Н. П. Бажан, С. А. Баруздин, А. П. Беляускас, В. Э. Бээкман, Ю. В. Бондарев, П. П. Боцу, П. У. Бровка, Ю. Н. Верченко, А. Т. Гончар, Н. М. Грибачев, М. А. Ибрагимов, Б. Н. Кампов — Полевой, А. П. Кешоков, В. М. Кожевников, В. П. Козаченко, А. Е. Корнейчук, Л. М. Леонов, М. К. Луконин, С. В. Михалков, Г. М. Мусрепов, С. С. Наровчатов, Л. Н. Новиченко, К. Нуъмонов (Яшин), Нури Закий, М. В. Озеров, Р. И. Рождественский, А. Д. Салинский, С. В. Сартаков, К. М. Симонов, Е. И. Скурько (Максим Танк), Ю. К. Смолич, А. А. Сурков, А. Т. Твардовский, Н. С. Тихонов, Э. С. Топчян, М. Турсунзода, Н. Т. Федоренко, А. Б. Чаковский, О. Н. Шестинский, М. А. Шолохов, Р. М. Эсенов, А. И. Янсонс.**

* * *

СССР Ёзувчилар союзининг ёзувчилар бешинчи съездида сайланган марказий ревизия комиссиясининг мажлиси бўлиб ўтди. СССР Ёзувчилар союзи марказий ревизия комиссиясининг раиси қилиб А. Н. Васильев сайланди. (ТАСС).

ТИНЧЛИК ВА ҲАМКОРЛИК

ҚОҲИРА, 2 июль. (ТАСС). СССР билан Бирлашган Араб Республикаси ўртасида дўстлик ва ҳамкорлик тўғрисида тузилган шартноманинг ратификация ёрлиқлари кеча Москвада айирбошланганлиги Қоҳирада чиқадиган ҳамма газеталарнинг асосий мавзуи бўлди.

Газеталар совет—миср шартномаси кучга кирганлигини биринчи саҳифаларда кўзга яққол ташланадиган ўринларда катта-катта сарлавҳалар билан хабар қилди.

Миср пойтахтининг матбуоти ратификация ёрлиқлари айирбошланганидан сўнг СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико билан БАР ташқи ишлар министри Маҳмуд Риад сўзлаган нутқларни муфассал баён қилиб, икки дўст мамлакат тузган шартнома Яқин Шарқда ва бутун дунёда тинчликни мустаҳкамлашга ёрдам бериши керак, деб таъкидлайди.

«Ал-ахбор» газетаси бундай деб ёзади: «Совет—Миср шартномаси СССР билан БАР империализм, янги мустамлакачилик ва реакцияга қарши биргаликда олиб бораётган курашда улар ўртасидаги самарали ҳамкорликни янада кенгайтириш ва ривожлантиришда муҳим роль ўйнайди».

ЯПОНИЯДАН КЕЛГАН МЕҲМОНЛАР

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқа совет жамиятлари союзининг таклифига биноан, Япония парламентининг «Комэйто» партиясидан бўлган депутатлари делегацияси 2 июлда Москвага келди. Делегацияга партиянинг бош секретари, вакиллар палатасининг депутати Д. Яно бошчилик қилмоқда.

Делегация совет экономикаси, маорифи, социал таъминоти ва соғлиқни сақлаш хизматининг эришган ютуқлари билан танишди. Делегация Ленинград, Тошкент, Самарқанд, Сочи, Хабаровскда бўлади.

(ТАСС).

ПАРТИЯ АХБОРОТИ

ЖАНГОВАРЛИК ОШИРИЛСИН

КПСС Марказий Комитетининг Ярославль шаҳар партия ташкилотларида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисидаги қарорида айтилган қимматли фикр ва хулосалар Наманган районидаги «Бухоро» колхози партия ташкилоти ишининг яхшиланишига ҳам самарали таъсир кўрсатди. Колхоз партия ташкилоти ўз ишини перспектив план асосида олиб бормоқда. Партия йиғилишларини тайёрлаш ва ўтказиш анча яхшиланиб, уларнинг кун тартиби ҳам ранг-баранг бўлиб бормоқда. Масалаларни муҳокама этишда коммунистлар фаол қатнашадиган бўлдилар. [illegible] партия ташкилотининг таъсири кучайган. Экономикага конкрет раҳбарлик қилишга интилаётган колхоз партия ташкилоти дастлабки ютуқларни қўлга киритди.

Бироқ колхоз партия ташкилотининг олиб бораётган ташкилий-партиявий ишлари ҳали шу куннинг юксак талаблари даражасида эмас. КПСС Марказий Комитетининг юқоридаги қарорида танқид қилинган айрим камчиликлар колхоз партия ташкилоти томонидан тўла бартараф этилмаган. Масалан, планда белгиланган барча тадбирлар ҳамма вақт ҳам тўла ҳал қилинмайди. [illegible] коммунистлар мажлисларида [illegible] масалаларни муҳокама қилишда [illegible].

ҲУҚУҚ БИЛИМЛАРИ—ОММАГА

Фарғона шаҳар ва область судлари партия ташкилотлари меҳнаткашлар ўртасида ҳуқуқ билимларини кенг ташвиқ ва тарғиб қилишга коммунистларнинг кўпчилигини жалб этган. Белгиланган план асосида шаҳар корхоналари, муассасалар, ташкилотлар, ўқув юртлари, ишчи ва студентларнинг ётоқхоналарида, маҳаллаларда ҳуқуқ билимларини кенг пропаганда қилишда бу ерда ташкил этилган тўртта ҳуқуқ университети самарали иш қилаётир. Айниқса аҳоли ўртасида меҳнат тўғрисидаги янги қонун, ўртоқлик судларининг роли ҳақида, социалистик тартиб қонун-қоидаларини бузувчи безориларга қарши курашда жамоатчиликнинг ролини оширишга қаратилган суҳбатлар жуда қизиқарли бўлди.

Ўтган йили ва шу йилнинг биринчи квартали давомида 300 дан ортиқ лекция ўқилди. Шаҳар халқ судининг раиси Саидхўжаев, халқ судьяси Питиримова, область суди раисининг ўринбосари Олтинбоев, область судининг аъзоси Лазарева ва бошқа ўртоқларнинг лекциялари ўзининг мазмундорлиги билан тингловчиларда катта таассурот қолдирмоқда. Айни вақтда ҳуқуқ билимларини пропаганда қилишда матбуот ва радиодан ҳам кенг фойдаланилмоқда.

Фарғона шаҳар партия комитети ютуқларни таъкидлаш билан бирга мавжуд камчиликларни, жумладан, область прокуратурасидаги коммунистларнинг меҳнаткашлар олдида лекция ва суҳбатлар билан кам чиқаётганини ҳам кўрсатиб ўтди.

Шаҳар партия комитети шаҳар, область судлари ва область прокуратураси партия ташкилотларига мавжуд камчиликларни тезда тугатиш, коммунистларнинг меҳнаткашлар олдида лекция, суҳбат ва консультациялари билан мунтазам чиқиб туришларини таъминлашни топширди.

ЁШ КОММУНИСТЛАР МАКТАБИ

Урганч шаҳар партия комитети ҳузурида ёш коммунистларнинг КПСС Программаси ва Уставини ўрганувчи доимий мактаби ташкил қилинди. Мактаб машғулоти планидан тўққизта мавзу ўрин олган. Булар «КПСС XXIV съездининг якунлари ва шаҳар партия ташкилотларининг вазифалари», «КПСС аъзосининг ҳуқуқ ва бурчлари», «В. И. Ленин ёшларда коммунистик дунёқарашни шакллантириш вазифалари тўғрисида», «Ишлаб чиқариш ва турмушда коммунистнинг ўрни» деган масалалардир.

Мактабнинг ҳар ойда бир марта ўтаётган машғулотида малакали лекторлар лекция ўқишмоқда. Улар орасида шаҳар партия комитетининг секретарлари Л. Асқарова, И. А. Гаврилов, Хоразм педагогика институти фалсафа кафедрасининг ўқитувчиси А. Собиров ва бошқалар бор.

ИНСОН ҚАДРИ

В. СОДИҚОВА,
Ўзбекистон ССР социал-таъминот министри

Совет кишилари ҳар қачонгидан ҳам фаровон ҳаёт кечирмоқдалар. Партия ва ҳукуматимиз совет халқи фаровонлигини, унинг бахт-саодати ҳақида доимий ғамхўрлик қилмоқда. КПСС Марказий Комитетининг XXIV съездга ҳисоботида кишиларга ғамхўрлик, уларнинг моддий ва маданий эҳтиёжларини тўлароқ қондириш социализм даврида ижтимоий ишлаб чиқаришнинг олий мақсади эканлиги яна бир бор таъкидланди. КПСС XXIV съезди материаллари совет кишиларининг моддий ва маданий даражасини ошириш, кишиларга ленинча ғамхўрлик руҳи билан суғорилгандир.

КПСС XXIV съезди ижтимоий ишлаб чиқаришни ривожлантириш ва халқ фаровонлигини оширишнинг улкан режаларини белгилаб берди. [illegible]

СССР халқ хўжалигини ривожлантиришнинг саккизинчи беш йиллик плани муваффақиятли амалга оширилганлиги меҳнаткашлар социал таъминотини [illegible] имкон берди. Беш йиллик мобайнида меҳнаткашлар социал таъминоти [illegible] КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советининг 1967 йил 26 сентябрдаги «Совет халқи фаровонлигини янада ошириш чоралари тўғрисида»ги қарори [illegible] 1968 йил 1 январдан бошлаб Улуғ Ватан урушининг [illegible] пенсиялари миқдори оширилди. [illegible]

[illegible] касбларда банд бўлган аёлларнинг қарилик пенсиясига чиқиш ёшлари ҳам беш йил камайтирилди. [illegible] Бу қарорни қишлоқ меҳнаткашлари ҳам зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Колхоз аъзоларига пенсия бериш 1968 йил 1 январдан бошлаб [illegible] эркаклар учун 70 ёш ўрнига 65 ёшдан, хотин-қизлар учун 60 ўрнига 55 ёшдан берилади. Беш ва ундан ортиқ бола туғиб 8 ёшгача тарбиялаган [illegible] 50 ёшдан пенсияга чиқадилар.

Колхозчиларга пенсия таъминотини [illegible] уларнинг турмуш даражасини янада юксалтириб, ишчи ва хизматчиларнинг турмуш даражаси билан тенглаштириш имконини беради.

СССР Министрлар Советининг 1969 йилда давлат пенсияларини белгилаш ва тўлаш тартиби тўғрисидаги Низомга ўзгартишлар киритиш ҳақида қабул қилган қарори [illegible] Бу қарорга мувофиқ 1969 йил 1 июлдан бошлаб корхона, муассаса ва ташкилотларда фабрика, завод, касаба союзларининг маҳаллий комитетлари билан ҳамкорликда ишчилар, хизматчилар ва уларнинг оилаларига пенсия тайинлашда зарур бўлган ҳужжатларни тайёрлаб, уларни социал таъминот органларига топшириш вазифаси юкланди. СССР Министрлар Советининг 1969 йил 31 декабрда меҳнатга лаёқатли пенсионерларнинг пенсия белгиланганидан кейин [illegible]ланди.

Тўқимачилик саноатидаги ай[illegible] меҳнат қилишларини давом эттиришдан моддий манфаатдорликларини янада ошириш чоралари тўғрисида қабул қилган қарори ҳам муҳим аҳамиятга эга бўлган ҳужжатдир. Меҳнат қилишга қобилиятли пенсионерларни меҳнатга кенгроқ жалб қилиш мақсадида шу қарор муносабати билан 1970 йил 1 январдан бошлаб баъзи категориялардаги ишлаб турган пенсионерларнинг қарилик пенсияларини тўлиқ беришга рухсат этилган. Айрим категориялардаги пенсионерларга улар меҳнат қилсалар, юқоридаги қарорга асосан пенсиянинг ярми тўланади.

Ўтган беш йиллик мобайнида меҳнаткашлар социал таъминоти қанчалик юксалганлигини кўрсатиш учун баъзи рақамларни келтирмоқчиман. Шу давр мобайнида 290 мингга яқин кишига янгидан давлат пенсияси ва нафақаси тайинланди. 304 минг 825 колхозчига пенсия тайинланди. 1 миллион 318 минг кўп болали онага нафақа белгиланди ва тўланди. 719 мингдан ортиқ колхозчи аёлларга ҳомиладорлик ва туққанидан кейин нафақа тўланди.

Пенсионерлар сонининг йил сайин ошиб бораётганлиги туфайли давлат томонидан ана шу мақсадларга ажратилаётган маблағлар ҳам кўпаймоқда. Агар 1965 йилда республикамизда социал таъминотга 277 миллион сўм сарфланган бўлса, 1970 йилда ана шу мақсадларга 464 миллион сўм сарфланди.

Беш йиллик мобайнида инвалидлар ва қарияларнинг меҳнат ва турмуш шароитини яхшилаш соҳасида талай ишлар қилинди. Бунинг учун 32.799,7 минг сўм сарфланди. Инвалидлар ва қариялар уйларини кўпайтириш, уларда яшаш шароитини яхшилаш соҳасида кўпгина тадбирлар амалга оширилди. Республикамизда ўтган беш йилликда инвалидлар ва қариялар учун ҳаммаси бўлиб 1350 ўринли олтита замонавий бино қурилди. Ҳозир Ўзбекистонда 31 инвалидлар ва қариялар уйи ишлаб турибди. 5 мингдан ортиқ киши уларда давлат ҳисобига яшамоқдалар.

Партия, совет ва жамоат ташкилотлари ёрдамида инвалидларни ишга жойлаштириш, уларга касб ўргатиш ва моддий-маиший аҳволини яхшилаш соҳасида маълум ишлар амалга оширилди. Инвалидлар ва пенсионерларнинг саломатлигини сақлаш тўғрисида ҳам катта ғамхўрлик кўрсатилмоқда. 22348 киши санаторий ва курортларда даволаниб, дам олиш уйларида ҳордиқ чиқардилар. Беш йиллик мобайнида Улуғ Ватан уруши инвалидларидан 2575 киши текинга «Запорожец» автомашинаси, 3373 инвалид қўл билан бошқариладиган мотоколяска ва 1186 инвалид велокресло ҳамда бошқа аравачалар олдилар. Беш йиллик мобайнида социал-таъминотнинг барча турларига 2 миллиард 8 миллион сўм сарфланди. Ҳозирги кунда республикамизда пенсия ва нафақа оладиган кишилар 2 миллион 200 минг кишидан ошиб кетди.

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг партия XXIV съездида қилган ҳисобот докладида, шунингдек, тўққизинчи беш йиллик бўйича съезд Директиваларида ижтимоий истеъмол фондларининг анча оширилиши ва 1975 йилда 90 миллиард сўмга етказилиши, социал таъминотни янада ривожлантириш юзасидан муҳим тадбирлар амалга оширилиши кўрсатилган. Бинобарин кўп болали ва яхши таъминланмаган оилаларнинг, ишлаб чиқаришда ишловчи хотин-қизларнинг, пенсионерлар ва ўқувчиларнинг турмуш ва маиший шароити яхшиланади.

Республикамизда янги беш йилликда инвалидлар ва қариялар учун 6 та замонавий уй қурилади. Протез-ортопедия буюмларига бўлган талабни қондириш мақсадида Нукус, Қарши, Андижон ва Самарқанд шаҳарларида янги протез корхоналари қурилади. Протез маҳсулотлари ишлаб чиқаришни 3,7 процент кўпайтириш, протез корхоналарида ишловчи ходимлар сонини 5400 кишидан 7300 кишига етказиш мўлжалланаётир. Беморлар ва инвалидларнинг меҳнат қобилиятини тиклаш, уларни даволашни яхшилаш, уларни ишга жойлаштириш соҳасида кўпгина тадбирлар белгиланмоқда.

Улуғ Ватан уруши инвалидлари бизда алоҳида ғамхўрлик ва меҳрибонлик билан қуршаб олинган. Уларга хизмат кўрсатишни ва уларнинг ўз имтиёзларидан фойдаланишларини кенг йўлга қўйиш кўзда тутилмоқда. Ватан уруши инвалидларига қатор имтиёзлар берилган. Чунончи, протезлар текинга тайёрланади. Санаторий ва курортларда даволаниш ҳам бепул. Шаҳар транспортида йўл кира тўламайдилар, темир йўл ва автобуслар, граждан ҳаво флотида юришда ҳам имтиёзлар берилган.

Республикамиз социал таъминот ходимлари бутун совет халқи билан биргаликда партиямиз XXIV съезди қарорларини амалга ошириш учун бутун куч ва имкониятларни ишга соладилар.

Тошкент трактор заводи тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида ғўза парваришига мослаштирилган 21 минг трактор ишлаб чиқаради. Завод коллективи ана шу вазифани тўла-тўкис бажариш учун астойдил меҳнат қилмоқда. Ўнгдаги суратда шу корхонанинг бош конвейери тасвирланган.

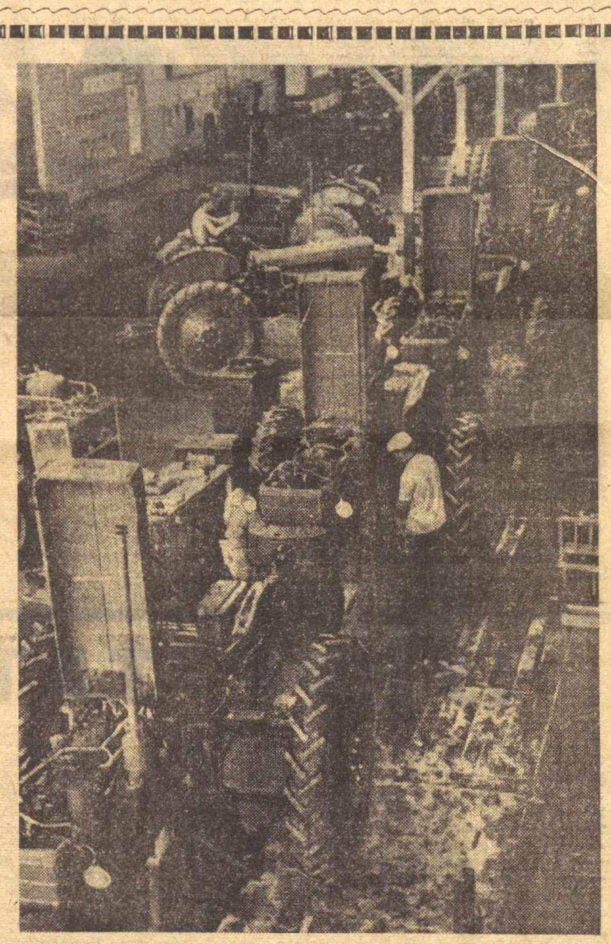

Чорвоқ ГЭСи қурилишида ишлаётган Мирсолиҳ Мираҳмедовни кўриб турибсиз. Пайвандчи ГЭСнинг учинчи турбинасини муддатидан олдин ишга тушириш учун қилинаётган катта юмушга муносиб ҳисса қўшиб келяпти.

Б. Мазур (ЎзТАГ) ва И. Глауберзон фотолари.

Беш йилликнинг зарбдор қурилишида

ҚАРШИНИНГ БИР КУНИ

РЕПОРТАЖ

Бир юз тўқсон олти километрга чўзилган Қарши магистрал канали бунёдкорлари ишни бугун ҳам эрта тонгдаёқ бошлаб юборишди. Ленин орденли Александр Бабийчук бошқараётган, чўмичига бир йўла 4,5 куб метр тупроқ оладиган қудратли электр экскаватор наъра тортади. Каналнинг энг чуқур ва масъулиятли участкаларини ана шу матонатли экскаваторчи бошлиқ экипаж аъзолари қазишяпти. Унинг сменадоши Владимир Федяев ҳам тиним билмайди. «Пўлат от» чавандозлари завқ билан канал ўзанидан тупроқ чиқаришаяпти. Экскаваторчиларнинг ишига маҳлиё бўлган 9-қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи Кундуз Абдурафиев изоҳ беради.

— Бу азамат чўлқуварларни миллионерчи экскаваторчилар дейишади. Нега дейсизми? Улар ҳар йили кам деганда бир миллион куб метрдан тупроқ чиқаришга ваъда беришган. Масалан, Александр Бабийчук экипажи ўтган йили ана шу кўрсаткичдан ҳам ўзиб кетди. Бу йил тўртта экипаж миллион куб метрдан ошириб тупроқ чиқариш учун ўзаро мусобақалашяпти.

Бульдозерлар ҳам тиним билмай тупроқ суради, канал ёнбағрини пардозлайди. Бир ёқда бетонлаш ишлари авж олган. Трасса бўйлаб бораяпмиз. Нўъмонжон Шукуров бошлиқ саккизинчи, Омон Суяров бошлиқ ўн биринчи қурилиш-монтаж ва механизациялашган ишлар бошқармалари коллективлари магистрал канал ўзанини бетонлаш билан машғул. Бир ёқда насос станциялари каскадига бетон, металл конструкциялари ёткизиш авжида.

Каналнинг машина қисмида бунёд этиладиган ноёб гидроиншоотларнинг сўнггиси — олтинчи насос станциясидамиз. Бу ерда тупроқ ишлари икки йил бурун тугалланганди. Бу юмушни тўққизинчи бошқарма азаматлари адо этишди. Энди навбат, бетон ёткизиш, тўғон ва сув тўплаш ҳавзасини қуриш, қувурларни тиклаш, насосларни ўрнатишга.

Қурилишнинг бош инженери Владимир Тушиндан бир кунлик ишлар ҳақида сўзлаб беришни илтимос қилдик.

— Бугунги режамиз, — дейди бош инженер, — станция каскадига камида 200 куб метр бетон ёткизиш, машина канали ўзанида бетонлаштириш ишларини давом эттиришдир. Бу ишларни бажариш учун қарийб 250 киши банд бўлади.

Насос станцияси қурилиш майдонида кранчи, дурадгор ва бошқа касб соҳибларининг қўли-қўлга тегмайди. Юрий Алексеенко бошлиқ участка бетончилари каналнинг бешинчи станциядан олтинчиси томон чўзала тушган пикетларида бетонлаштириш ишларини амалга оширишаяпти. Бетончиларга Тарасова Ҳожимуродова, Чориев, Жаъфаров, Овсянникова, Киселев сингари ишбилармон бригадирлар етакчилик қилишаяпти. Бульдозерчилар Дмитрий Веселов ва Валерий Земляний ўртоқлар бўлса қия текисликни шиббалаб, бетончиларга иш жойини тахтлаб беришаяпти.

Канал трассаси бўйлаб юрар эканмиз олтинчи ва еттинчи қурилиш-монтаж бошқармалари гидроиншоотчилари билан ҳам учрашдик. Билагида кучи, юрагида ўти гуркираган чўлқуварлар иккинчи, учинчи, тўртинчи ва бешинчи насос станциялари ҳамда бу гидроиншоотларни туташтириб турган канал участкаларида бетон, темир-бетон ва металл конструкциялари монтаж қилиш ишларини бажаришаяпти. Насос станциялари қуриладиган қайси бир участкада бўлманг, бу жойни улкан саноат корхонасига қиёс этасиз.

Ҳар бир насос станцияси қад кўтарадиган қурилиш майдонида бетон заводи, темир бетон конструкциялари тайёрланадиган полигон, уй-жойлар, ётоқхоналар... қўйингки ҳамма нарса муҳайё. Чўлқуварлар кўтаринки руҳ, нозик дид, юксак унум билан меҳнат қилишаяпти. Уларнинг қайси бири билан суҳбатлашманг, жонажон Коммунистик партиямизнинг XXIV съезди қарорларини амалга ошириш, тўққизинчи беш йиллик топшириқларини барвақт бажариш учун меҳнат завқи билан тўлиб-тошиб ишлаётганини айтади.

Юрий Цветков — саккизинчи қурилиш-монтаж бошқармаси монтажчи комсомол-ёшлар, бригадасининг бригадири: КПСС XXIV съезди қарорларини қунт билан ўрганиб чиқдик. Съезд жанговар ишлар программасини белгилаб берди. Беш йилликда биз чўлқуварлар олдига ҳам улкан вазифалар қўйилди.

Қарши даштини ўзлаштириш ишларини янада жадаллаштиришга муносиб ҳисса қўшмоқ учун баракали меҳнат қилаяпмиз. Бригадамиз олтинчи насос станциясини қуряпти. А. Киселёв, А. Шипулин сингари монтажчиларимиз шахсий намуна кўрсатиб ишлашаяпти. Улар бугун ҳам ҳар кунгидек, кам деганда 1,5 норма иш бажаришга аҳд қилишган. Албатта сўзимизнинг устидан чиқамиз. Учинчи ярусда барча ишларни тугаллаймиз. Иккита блокни давлат комиссиясига топширамиз.

Санжар ҲАМЗАЕВ — иккинчи қурилиш-монтаж бошқармаси бош инженери: Бошқармамизнинг 500 га яқин меҳнат аҳли чўлга сув чиқариш орзуси билан яшаб меҳнат қилаяпти. Биринчи насос станцияси қурилишида 250 киши, канални бетонлашда 60 киши, Дўстлик посёлкаси қурилишлари ва ободонлаштириш ишларида юзлаб қурувчи ва ишчи-хизматчилар иштирок этишаяпти. Бугун насос станцияси тўғонига 200 куб метр, канал трассасига эса 50 куб метр бетон ёткизиб, 400 ўринли клуб, ҳаммом ва бошқа қурилишларда ишни давом эттирамиз. Василий Шокаров бошлиқ участка азаматлари айниқса ташаббус кўрсатиб меҳнат қилмоқдалар. Уриндўрди Шоймардонов, Эргаш Рўзимуродов, Клавдия Турова Любовь Драздова каби бетончилар смена нормаларини 130-140 процентдан бажаришди. Насос станциясининг сув тўплаш ҳавзаси машина зали ва ўн биринчи ярусида бетонлаш, насосларни монтаж қилиш, ҳамда канал ўзанида бетонлаш ишлари бажарилаяпти.

Ҳар куни беш йилликнинг зарбдор қурилишида ана шундай қизғин меҳнатнинг гувоҳи бўласиз. Бешта автобаза, ремонт заводи, ғишт заводида ҳам ижодий меҳнат авжига чиқади. Бир кунда саноат корхоналари бошқармасида 90 минг дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарилади, ёғочни қайта ишлаш цехи 350 куб метр турли қурилиш материаллари, бетон заводларининг ҳар бирида 300 куб метр қоришма, 50 куб метр темир-бетон конструкциялари ишлаб чиқарилади. 150 автомашина 500 дан ортиқ ер қазиш, юк кўтариш механизмлари ишлайди. Уларни 11 мингдан ортиқ олов қалбли кишилар бошқармоқда.

Р. ЎРОҚОВ.
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

СИЁСИЙ ЖАНГЧИЛАР

(ХАТЛАРНИ ЎҚИБ)

Партиямизнинг XXIV съезди тўққизинчи беш йилликда амалга ошириладиган улкан ишлар программасини белгилаб берди. Бу вазифаларни бажаришга кенг меҳнаткашлар оммасини жалб этиш жойларда агитация-пропаганда ишларини намунали йўлга қўйишга боғлиқ. Бундай масъулиятли ишни партия ташкилотларига уюшган пропагандистлар, штатсиз лекторлар, агитатор, сиёсий ахборотчилар бажарадилар. Чиндан ҳам улар идеология фронтининг актив жангчилари сифатида иш кўришмоқда. Бу ҳақда редакциямизга штатсиз мухбирлар ва газетхонлардан кўплаб хат-хабарлар келиб турибди.

Сурхондарёлик штатсиз мухбиримиз Р. Абдураҳмонов «Ўрнак бўлиб» сарлавҳали материалида Сариосиё районидаги боғдорчилик-узумчилик совхозининг пропагандисти Р. Отамуродов ҳақида тўлқинланиб шуларни ёзади:

— Раҳимжон Отамуродов — хўжалик бошланғич партия ташкилотининг секретари, районда танилган пропагандист. У бир неча йилдан бери совхозда ташкил қилинган конкрет экономикани ўрганиш бўйича назарий семинарга раҳбарлик қилмоқда. Семинарга 12 коммунист жалб қилинган. Р. Отамуродов ҳозирги вақтда КПСС XXIV съезди материаллари юзасидан машғулотлар ўтказмоқда. Марксизм-ленинизм назарияси билан яхши қуролланган бу пропагандист съезд материалларини ҳаёт билан боғлаб тингловчиларга пухта билим беряпти. Семинар қатнашчилари ўз участкаларининг сиёсий ахборотчилари қилиб тайинланган.

Газетхонлардан А. Тартаулов, Т. Иномхонов, Р. Ғаниев ва бошқа ўртоқлар ўз хатларида Тошкент, Самарқанд, Наманган областларида оммавий-сиёсий ишларнинг йўлга қўйилишида пропагандистларнинг катта роль ўйнаётганликларини хабар қилганлар.

Ҳозирги вақтда республикамизнинг шаҳар ва қишлоқларида съезд материалларини пропаганда қилиш юзасидан сиёсий жангчиларнинг семинарлари бўлиб ўтмоқда. Уларда илғорлар тажрибаси оммалаштирилмоқда, съезд материалларини машғулотларда қандай ўтиш, ўрганиш ва пропаганда қилиш бўйича йўл-йўриқлар берилмоқда.

Ана шундай семинарлар Охунбобоев, Каттақўрғон, Бекобод, Хива ва бошқа шаҳар ва районларда ҳам бўлиб ўтди. Бу ҳақда К. Мавлонов, Ғ. Шукуров, К. Рустамов, А. Зоиров, Т. Қозоқов ўртоқларнинг хатларида ҳикоя қилинади.

Коммунизм қурилишида актив қатнашаётган меҳнаткашларни атеистик руҳда тарбиялаш идеология ишининг муҳим қисмидир. Партия ташкилотлари саноат корхоналари ва колхоз-совхозларда атеистик пропагандани яхши йўлга қўймоқдалар. Бу жиҳатдан, айниқса Сурхондарё область партия комитетининг олиб бораётган ишлари диққатга сазовор. Область партия комитети колхоз ва совхозларда тез-тез атеист-лекторлар юришини ташкил этмоқда. Улар меҳнаткашлар ўртасида янги маросимлар ва янги анъаналарни кенг пропаганда қилишмоқда. Атеистлар семинарларида лекторлар тажрибалари оммалаштирилмоқда. Яқинда область партия комитети сиёсий маориф уйида атеист-лекторларнинг семинари ўтказилди. Семинарда фалсафа фанлари доктори, профессор А. Ортиқов, Ўзбекистон КП Марказий Комитетининг лектори Ш. Яҳёев ўртоқлар илмий-атеистик темада лекция ва суҳбатларга тайёрланиш ва уларни ўтказиш методикаси ҳақида, ислом идеологиясини замонавийлаштиришга уринишнинг моҳияти тўғрисида докладлар қилишди. Семинар қатнашчиларига ўз тажрибаларини сўзлаб беришди. Бу ҳақда Қ. Назиров хабар ёзиб юборган. Шунингдек, қаршилик Қ. Бозоров, пайариқлик Х. Худойбердиев, хивалик С. Ёқубовларнинг хатлари ҳам шу ҳақда ҳикоя қилади.

Ҳозирги бахтли, фаровон ҳаётимизнинг асосини қуришда ва уни мустаҳкамлашда партия ветеранларининг катта ҳиссаси бор. 1919 йилдан бери партия аъзоси, пенсионер Ҳасан Содиқов редакциямизга йўллаган ўз хотираларида 1917—1923 йилларда Фарғона водийсида босмачиларга қарши курашда актив иштирок этган водий ёшлари тўғрисида фахрланиб ҳикоя қилади, қизиқарли эпизодлар келтиради. Уларнинг босиб ўтган йўли ҳозирги ёшлар учун ҳаёт дорилфунуни бўлиб хизмат қилмоқда.

ҚЎҚОН МАШИНАСОЗЛАРИ— МОНГОЛИЯГА

ҚЎҚОН, 28 июнь. (ЎзТАГ). «Улан-Батор — 62-умумий қурилиш трестига». Қўқондаги «Большевик» заводи коллективи ана шу адресга конденсация учун ва буғ чиқариш учун керакли аппаратларни юборди. Монголиялик дўстларнинг буюртмаси муддатидан илгари бажарилди.

«Электромаш» заводида тайёрланган ва масофадан бошқариладиган пайвандлаш трансформаторлари Монголияда синовдан яхши ўтди. Яқинда корхона Монголия Халқ Республикасига ана шундай электр ускуналарнинг навбатдаги туркумини жўнатди.

Монголия Қўқон корхоналарининг маҳсулотини олаётган йигирма бешинчи мамлакатдир.

ЗАРБДОР ҚУРИЛИШЛАРДА ЧОРАК АСР

НУКУС, 28 июнь. (ЎзТАГ). Тахиатош гидроузели қурилишида ишлаётган Владимир Ёқубов бригадаси беш миллион куб метр тупроқ қазиб чиқариш ишларини бажарди.

В. Ёқубов чорак асрдан буён экскаватор машинисти бўлиб ишлайди. Шу вақт мобайнида у кўпгина қурилишларда бўлиб, ўзининг бой тажрибасини ўнлаб кишиларга ўргатди. Унинг кечаги шогирдлари бугун экскаваторларнинг тажрибали машинистлари бўлиб, Қорақалпоғистонда ва Ўзбекистоннинг бошқа бир қанча областларида меҳнат қилмоқдалар. Ватан ветеранининг меҳнатига юксак баҳо берди. Яқинда унга Меҳнат Қизил байроқ ордени топширилди.

В. Ёқубов бошчилик қилаётган экскаваторчилар бригадаси ҳозир август ойи ҳисобига ишламоқда. Бу коллектив москваликлар ва ленинградликларнинг тажрибасини қўллаб-қувватлаб, бундан аввалги олган мажбуриятларини қайта кўриб чиқди ва тупроқ қазиш йиллик планини 7 ноябргача, беш йиллик планни эса тўрт йилда бажаришга аҳд қилди.

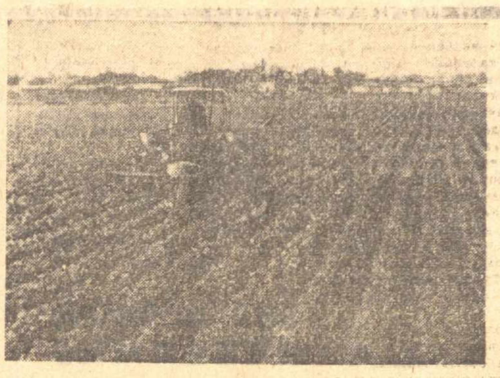

Уйчи районидаги Свердлов номли колхознинг 16-бригадаси аъзолари 65 гектар ернинг ҳар гектаридан 34 центнердан ҳосил беришга аҳд қилишган. Бригада сувчилари А. Алимов, О. Жўраев, Д. Мажидовлар шу кеча-кундузда ғўзаларни сувга қондиришдек масъулиятли ишни ўринлатиб бажаришяпти. Ўртадаги суратда: Ғузор районидаги Карл Маркс номли колхознинг А. Бердиев раҳбарлик қилаётган юқори ҳосилли бригадасида ғўзаларга ишлов бериш пайти. Ўнгдаги суратда: Оққўрғон районидаги «Ўзбекистон ССР беш йиллиги» совхозининг кекса сувчиси Нишонбой Тиллаев. Нишонбой ота ғўзани суғориш устаси сифатида обрў қозонган. У сувчилик санъатини кўпчилик ёшларга ҳам ўргатмоқда.

СЕНАЖГА БАРАКА

РЕПОРТАЖ

Бепоён бедазор шу кунларда ўзгача манзара кашф этган. Далалар кўм-кўк бўлиб ётибди. Бир томонда ўт ўриш агрегатларининг ҳайқириғи тинмайди, иккинчи томонда эса беда ғарамлари соат сайин кўкка бўй чўзмоқда. Бу — Тошкент область Калинин районидаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозининг сахий далалари.

Олдинда бораётган ўт ўриш агрегати оғир бир силкиндида, бир зум тўхтаб қолди. Пайтдан фойдаланиб, ёнига бордик. Ҳосил мўл ва қалин ўсганлигидан агрегат пичоқлари бедани чайнаб қолган экан.

— Энг илғор сенокосилкачимиз Раҳимберди Ўрмонов шу киши бўлади, — деди ферма мудири Низом Эргашев. Сўнгра у бедани тўдалаётган Ҳаким Исроилов, тележкачилардан Файзи Тўлаганов ,Қўчқор Собитов ва Исроил Орипов ўртоқлар билан ҳам бизни таништирди.

Сенокосилкачи дарҳол пичоқни бедадан тозалаб қўлларини ишқалади.

— Бедангиз жудаям бўлиқ ўсибди, — дедик мамнун бўлиб.

— Ҳамма нарса ҳам парваришга боғлиқ, — деди у бедазордан кўз узмай, — бир марта ортиқ суғорган эдик, чунонам беда ўсдики, бамисоли ўрмондек шовуллаб қолди-я!

— Гектаридан қанчадан беда ўриб оласизлар?

— Мўлжалимиз 100 центнер эди, 140 га етказамиз.

Колхозда юз гектар майдондаги беда яхши парвариш қилинган. Ҳозир иккинчи ўрим тугалланиш арафасида. Бу ютуққа колхоз асосан механизацияни кенг қўлланиб эришди. Илгари беда қуригунча пайкални банд қилиб ётарди. Натижада суғориш орқага суриларди. Эндиликда бунга йўл қўйилмайди. Беда сергитилиб сенаж қилиняпти. Эрталаб ўрилса тушдан кейин йиғиштириб олинади, кетма-кетига суғорилади. Иш ана шундай ташкил этилганлиги натижасида ҳозиргача 249 тонна сенаж тайёрланди. Иккинчи ўримдан сўнг беда асосан ғарам қилиняпти. Бу йил бедани олти марта ўриб оламиз ва 1200 тоннадан ортиқ беда жамғарамиз.

Колхозда озуқабоп экинлар ўрилиб, молларга ёз бўйи едирилади. Маккажўхори ва бедага қўшиб экилган жўхори молларга бериб бўлингач, эртаги сабзавотдан бўшаган 20 гектар ерга экилган маккажўхори ҳам пишиб етилади ва сигирларга берилади.

Бу йил 3380 тонна силос бостириш мўлжалланган. Силос учун экилган 50 гектар ердаги маккажўхори кунда бир яшнаб ўсяпти, сўтаси донга тўляпти. Бундан ташқари дон учун экилган 10 гектар ердаги маккажўхори ҳам серҳосил бўлиб ривожланмоқда.

Бу ерда ҳашаки лавлагидан ҳам юқори ҳосил етиштирилаётир. 20 гектар озуқабоп лавлагининг ҳар гектаридан 60 тоннадан ҳосил олиш мўлжалланяпти. Эркин Эргашев, Қодир Соатов каби коммунистлар бош бўлган звенолар 80 тоннани кўзлашаётир. Шундай қилиб, чорвадорлар моллар учун бир ярим йилга етиб ортадиган миқдорда озуқа жамғариб маҳсулот етиштиришни тобора кўпайтириш учун курашмоқдалар.

Ю. ЗИЕДОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.

Наманган областининг Уйчи районидаги Калинин номли колхознинг илғор сут соғувчилари К. Ёқуббоева, К. Қосимова, Т. Насриддиновалар. Улар йилига ҳар бош соғин сигирдан 2 минг литрга етказиб сут соғиб олишяпти.

А. Тўраев фотолари.

Шифокор мулоҳазаси

КОЛХОЗ ПРОФИЛАКТОРИЙСИ

Ишлаб чиқариш жараёнларининг кенг миқёсда механизациялаштирилиши ва автоматлаштирилиши меҳнат унумдорлигини оширибгина қолмай, меҳнаткашларни оғир қўл меҳнатидан озод этмоқда ҳамда уларнинг моддий манфаатдорлигини оширмоқда. Бинобарин, халқимизнинг моддий ва маданий фаровонлиги йил сайин юксалиб боряпти.

Меҳнаткаш халқимиз моддий даромадларни асосан ўзининг турмуш шароитини яхшилаш, маданий ҳаёт кечириш учун сарф қилмоқда. Аммо аҳоли турмушининг маданий савияси ҳамма вақт ҳам экономика соҳасида эришилган катта ютуқлар даражасида боряпти деб бўлмайди, хусусан санитария маданиятини юксалтириш ва санитария-гигиена қоидаларини турмушга тадбиқ қилиш талабга тўла жавоб бермайди.

Айрим колхоз, совхоз ва бошқа ишлаб чиқариш корхоналарининг раҳбарлари спорт, санитария-гигиена иншоотлари қурилишига етарли эътибор бермаяптилар. Ҳали водопроводлаштирилмаган қишлоқлар кўп.

Ваҳолонки, саноатни, қишлоқ хўжалигини, хусусан, пахтачиликни яна ҳам ривожлантириш учун халқ соғлигини сақлаш ишларини юксак даражага кўтариш, юқумли касалликларни тугатиш, касаллик бўйича меҳнат қобилиятини йўқотишни тубдан камайтириш, аҳолини соғлом-бақувват қилиб тарбиялаш йўли билан унинг меҳнат қобилиятини ошириш керак. Тунги профилакторийлар шу мақсадга жуда мос келади.

Профилакторийларда колхозчилар ишдан ажралмаган ҳолда шифоланадилар. Бу ерда даволаш билан бир вақтда маданий-оқартув ишлари олиб бориш ва санитария-гигиена билимларини тарғиб қилиш учун жуда қулай имконият яратилади.

Колхозчилар профилакторийга кечқурун ишдан кейин келадилар. Санитария қоидаларига биноан ювиниб-таранганларидан кейин уларга кечки овқат берилади. Овқатдан сўнг камида бир соат вақт маданий-маиший, маданий-оқартув ва санитария маорифи ишларига ажратилади. Маданий-оқартув ишларига ажратилган вақтдан колхозчиларнинг сиёсий малакаларини ошириш, илғор тажриба ва фан ютуқларини ишлаб чиқаришга тадбиқ қилиш ҳамда санитария билимларини кенг тарғиб қилиш учун фойдаланиш катта аҳамиятга эга.

Хўжаликлардаги профилакторийларга асосан дармонсиз, камқон колхозчилар (агар уларда бундай ҳолатга сабаб бўлган бошқа бирор касаллик топилмаса) жалб қилинади. Қишлоқ хўжалигида қўлланиладиган заҳарли химикатлар билан ишловчилар, бирор оғир касалликни бошидан кечириб, соғайиш даврида бўлганлар, ўпка сили ва ўлкадан ташқари органларнинг силига дучор бўлган, аммо касаллик ёпиқ формада бўлиб, бошқаларга юқиш хавфи бўлмаган, умумий аҳволи яхши ва соғайиш даврида бўлган беморлар ҳам жалб қилинади.

Колхоз профилакторийсида дам олувчилар учун овқатни сифатли тайёрлаш ва уни тўғри ташкил қилишнинг аҳамияти катта. Чунончи, овқат маҳсулотларида оқсил, мой ва углеводларнинг нисбати бир меъёрда сақланиши лозим. Масалан, овқат 200-350 грамм гўшт ва балиқ, бир дона тухум, 0,5 литр сут, 60-80 грамм сариёғ, 100 грамм дон, 600-800 грамм сабзавот, ҳар хил мева (олма, узум, қуруқ мевалар) дан мазали қилиб тайёрланиши керак.

Овқатда мойли маҳсулотларнинг кўпайиб кетиши дам олувчиларни ҳом семиришга, гипертония ва атеросклероз касалликларига дучор қилиши мумкин. Углеводларни, ширинлик, картошкали, донли ва ҳамир овқатларни кўп истеъмол қилиш қандли диабет касаллигига дучор қилиши мумкин. Овқатда витаминларнинг етишмаслиги организмнинг турли касалликларга қарши чидамлилик қобилиятини сусайтиради, яъни дардга чалинишга мойил қилиб қўяди. Витаминлар эса янги сабзавот ва меваларда кўп бўлади.

Нонушта ва кечки овқат профилакторийнинг ўзида, тушки ва ярим кунлик овқат (толмачой) иш жойига олиб бориб берилади. Шундай қилиб, колхозчи ҳам шифо топиб, куч-қувватга киради, ҳам колхоз ишлаб чиқаришининг долзарб кунларида ишдан қолмайди, ҳам унинг меҳнат унумдорлиги ортиб боради. Бу жуда муҳим социал аҳамиятга эга бўлган тадбирлардир.

Колхозчиларнинг профилакторийда дам олиш муддатлари бир ярим-икки ойдан ортиқ бўлмайди. Эркаклар ва аёллар навбатма-навбат дам оладилар. Бу эса уларнинг шахсий хўжаликларини саранжом тутиш имкониятини беради.

Тошкент тўқимачилик комбинати, «Қизил тонг» фабрикаси ва бошқа саноат корхоналарида ташкил қилинган тунги профилакторийлар ижобий натижалар бермоқда. Совет медицинасининг бу янги формасини қишлоқда қўлланиш колхозчи-деҳқонларнинг соғлиғини сақлаш ва колхоз ишлаб чиқаришини ривожлантиришга ижобий таъсир этади.

Ш. АЛИМОВ,
Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг мухбир аъзоси, профессор.

УЛУҒ ВАТАН УРУШИ ҚАҲРАМОНЛАРИ ИЗИДАН

«Фронтда қатнашган кўп ўртоқларимиз орамизда йўқ. Аммо миллионларча фронтчилар сафда турибди...»

Л. И. БРЕЖНЕВ.

ҲАЁТ БИР МАРТА БЕРИЛАДИ

ОЧЕРК

Ўқитувчи дарсга кириб. йўқлама қилади:

— Елена Стемпковская!

Олдинги каторда ўтирган студент ўрнидан туриб, жавоб беради:

— Совет Иттифоқи Қаҳрамони Елена Стемпковская она-Ватанимиз озодлиги йўлида немис-фашист босқинчиларига қарши курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлди...

Низомий номидаги Тошкент Давлат педагогика институти тарих факультетининг 3-курсида ҳар бир дарс ана шундай ҳаяжонли йўқлама билан бошланади. Ҳа, ҳар куни шундай! Еленанинг фамилиясини 3-курс журналида абадий қолдириш институт ректорининг 1965 йил 7 майдаги 231-сонли буйруғи билан расмийлаштирилган.

Институтда шинам ва дид билан безатилган алоҳида хона бор. Бу ерда ҳамма нарса ўз ўрнида. Музейнинг тўрида бюст. Унинг пойига қўйилган тувакчалардаги ранго-ранг гуллар чамандек очилган. Қарашлари жиддий бир қиз ҳамиша сизга боқиб туради. Қизил юлдузли пилоткаси остидан кўриниб турган қўнғир сочлари ўзига ярашган. Бир нуқтага қадалган ўткир кўзларида қандайдир сўроқ аломатлари...

Тингланг, етмишинчи йилларнинг меҳнат майдонида жасорат кўрсатаётган баҳодирлар! Тингланг, Еленанинг тенгдошлари гапирмоқда!..

— Елена ажойиб қалб эгаси эди, — дейди Нина Даниловна Ледяева — Стемпковскаянинг курсдоши, Улуғ Ватан урушининг қатнашчиси, — уни курсимиздагиларнинг ҳаммаси жон-дилидан севишарди. Чунки, у ҳеч қачон бошқалардан ёрдамини аямасди, ўқишда аълочи эди.

— 1942 йилнинг 8 марти сира ҳам ёдимдан чиқмайди, — сўзида давом этади Нина Даниловна, — шиддатли жанглар бўлаётган фронт линиясида туришимизга қарамай, командирларимиз хотин-қизлар учун кўнгилли байрамни ташкил қилдилар. Ярим хароба уйда эски патефонни қўйиб, дастурхонимиз камбағалроқ бўлишига қарамай байрамни қувноқ ўтказдик. Ўшанда Еленанинг айтган бир гапи ҳамон ёдимда: **«Дугонажоним Ниночка, — деди у мени қучиб, — қандай бахтлимиз-а, — қандай ажойиб ватандошларимиз бор-а. Уларнинг ўзаро ҳамкорлиги, дўстлиги, Ватан учун жонини ҳам аямаслигини кўриб кучимга-куч қўшиляпти. Қани энди мен ҳам шуларга ўхшаб қаҳрамонларча курашсам...»** Елена Тошкент ўқитувчилар институтида ўқиб юрган кезларидаёқ ўз характери билан дугоналаридан ажралиб турарди. У ҳамиша жўшиб юришни, ҳаётни севишни, жасур ва довюрак бўлишни орзу қилар, қўрқоқлик ва мунофиқликдан нафратланарди.

— Қачон, сен, қизим, қуйилиб қоларкансан? — дерди ҳар гал Анна Викентьевна — Лenaнинг онаси. Ўғил болаларникидек қирқилган сочини силаб, у жавоб берарди:

— Шундай яшаш керакки, онажон, ёниб юриш лозим, ёниб! Ҳаётнинг мазмуни ҳам ана шунда...

У уйда тинч ўтирмас, онасининг қўлидан ишини олиб елиб-югуриб бажарарди. Ҳар доим унинг столида янги узилган гуллар ҳид тарқатиб турарди. Елена имтиҳон кунлари барвақт уйғонар, дугоналари билан бир жойга тўпланиб, ҳал бўлмаган саволларни биргаликда ечишарди. Охирги имтиҳонга тарих фани юзасидан тайёргарлик кўришаётган эдилар. Нима бўлди-ю, қизлар Степан Разин устида баҳслашиб қолишди. Шу пайт қаёқдандир бир студент шамолдек елиб келиб, совуқ хабарни етказди:

— Уруш! Қизлар, уруш бошланибди!..

Алоқа қўшинлари маршали Иван Терентьевич Пересипкин ўзининг «Работница» (1969 йилнинг 5 сонида) журналида босилган «Жасоратга таъзим қил...» мақоласида Елена Стемпковская ҳақида фахрланиб ёзади:

«Сизларни Елена Стемпковская билан таништириб ўтмоқчиман. Бир куни — радио телеграфчилар курсининг қабул комиссиясига Тошкент ўқитувчилар институтининг студенти, сочи ўғил болаларникидек қирқилган, баланд бўйли қиз мурожаат қилиб келди. Уни қабул қилишди. Энди унинг иш куни эрталаб соат 6 дан бошланиб. кечқурун 11 да тугайдиган бўлди: бир ярим йиллик программани олти ойда ўзлаштириб олиши керак эди! Елена тушунарди: бусиз мумкин эмас— уруш давом этарди..

Армияда у ўқчилар батальонининг радисти бўлиб қолди. 1942 йилнинг ёзида оғир мудофаа жанглари пайтида Елена батальон командирининг кузатув пунктида полк штаби билан алоқани таъминлаб турди...

Фашистлар оғир яраланган Ленани шафқатсиз қийнадилар, полкка берилган радио маълумотларни билиб олишга уриндилар, лекин у душманга ҳеч қандай сирни айтмасдан ҳалок бўлди..» Бу фожиали воқеа Белгород областининг Зимовенько хуторида юз берди. Елена Стемпковская хизмат қилаётган батальон мудофаада туриб, душманнинг катта кучига қаршилик кўрсатаётган эди. Батальон олти кеча-ю, олти кундуз ором билмай жанг қилди. Елена ҳам радиостанция ёнидан жилмади.

Гитлерчилар халқасини ёриб чиқиб кетишнинг иложи йўқ эди. Чунки, кўп сонли фашистлар мустаҳкам ўрнашиб олиб, тез-тез ҳужум қилиб турар эдилар. Жангчиларимиз бўлинма командири П. Н. Кираев бошчилигида бу ҳужумни мардларча қайтариб турдилар.

Тенгсиз жангнинг олтинчи куни гитлерчилар мудофаа халқасини ёриб ўтиб, Зимовенько қишлоғи ичкарисига бостириб кира бошладилар. Батальон командирининг кузатув пунктида радиостанция ва телефон аппарат билан фақат Еленанинг ёлғиз ўзи қолган эди. У полк билан алоқа орқали боғланиб, оғир вазият юз бераётганини хабар қилди.

— Мудофаани қўлдан берманглар! Сизларга ёрдамчи куч етиб боради!..

Шу пайт эшик қаттиқ тақиллади ва гитлерчиларнинг хунук товушлари эшитилди:

— Рус, таслим бўл! Капут!..

Елена ўйлаб ўтирмади. Шошилинч чора кўрди. Карабин қўндоғи билан радиостанцияни уриб синдирди. Телефон аппаратини бузди. Зарур ҳужжатларни ёқиб ташлади. У энди ўзимизникиларнинг олдига ошиқарди. Бориб, комбатга буйруқ бажарилганини айтмоқчи, қўмондонлик ёрдам беришга ваъда қилганини ва бардош бериб, ҳимояда маҳкам туришларини топширганини билдирмоқчи бўлди. Карабинни ўқлаб, деразага яқинлашди. Шу маҳал эшикни бузиб, хонага немис солдатлари бостириб кирдилар. Улардан иккитаси кетма-кет отилган ўқдан ер тишлади. Елена деразадан сакраб, кўчага чиқди. Учинчи фашист билан тўқнаш келиб, уни ҳам жаҳаннамга жўнатди. Ўқ овозини эшитган бошқа немис солдатлари рус қизининг изидан тушдилар. Яшириниб ётган жойидан сапчиб чиққан гитлерчи Елена билан олиша кетди. Ёрдамга етиб келган фашист солдатлари рус қизининг юз-кўзи, биқини аралаш тепкилаб, ҳолдан тойдирдилар.

Сўроқ пайтида қўлларини қайирдилар, сочларини битталаб юлдилар. Немис майори Шульке рус қизининг аҳволини кўриб, қўли остидагиларни койиган бўлди. Сўнг у айёрона сўради:

—Рация орқали қандай маълумотларни хабар қилдинг, улар сенга нима деб жавоб беришди?

Стемпковская қаддини ростлади ва ғазаб билан нималарнидир айтмоқчи бўлди-ю, баданидаги қаттиқ оғриқ унга йўл қўймади.

— Қўмондонлик пунктларини яхши биларсан, балки? Буни ҳам айтмайман дегин... Майор Шулькенинг айёрона юзларида ғазаб ўтлари чақнади.

— Балки сен нима мақсадда уч солдатимизни отиб ўлдирганингни айтиб берарсан?..

Елена қаддини ростлади.

— Муштипар оналар, бегуноҳ болаларнинг дод-фарёдлари, алам ва фиғонлари, кул бўлиб ёнган шаҳар ва қишлоқлар — ҳаммаси учун ўч олдим...

Навбатдаги оғир қийноқ пайтида хушини йўқотган Елена ўзига келиб, юз-кўзларига тушиб, тўзғиб кетган сочларини охиста силамоқчи бўлди. Мадорсиз қўлини аста чеккасига олиб борди-ю, бироқ қонга беланган сочларини силай олмади. Унинг панжалари чопиб ташланган эди. Немис фашистлари уни шу аҳволда қишлоқ кўчасидан олиб ўтдилар. Оғриқ тобора зўраярди. Елена бир неча марта хушидан кетиб йиқилди. Мажол-мадори қуриган қизни гитлерчилар милтиқ қўндоғи билан уриб сўнг яна турғазиб қўярдилар... Уни дорнинг остига олиб боришди.

— Бари бир ҳеч нарсани айтмайман, қотиллар! Сизларнинг ҳам ўлимингиз яқин...

Елена ўлими олдидан меҳрибон онасини эслади: «Қачон сен қизим қуйилиб қоларкансан?...»

— Шундай яшаш керакки, онажон ёниб юриш лозим, ёниб! Ҳаётнинг мазмуни ҳам ана шунда...

Елена Стемпковская ўлимнинг кўзига тик боқди. Ўз ҳаёти билан батальонни қутқариб қолди. У чақирган ёрдам етиб келди. Зимовенько қишлоғи остоналарида яна тўплар гумбурлади. Бу қасос соат минутлари яқинлашаётганидан дарак берарди.

СССР Олий Совети Президиумининг 1946 йил 15 май Фармонига мувофиқ Елена Стемпковскаяга ўлимидан сўнг Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди. Ҳозир Зимовенькодаги медицина билим юрти ва посёлканинг марказий кўчаларидан бири унинг номи билан аталади.

1942 йилнинг 6 октябрида «Комсомольская правда»нинг махсус мухбири А. Гуторович «Зимовенько хуторидаги фожиа» мақоласида **«Унинг номи ҳозир Сталинградни ҳимоя қилаётган ҳамма жангчилар тилида достон бўлмоқда»** деб ёзган эди.

«Қандай ажойиб ватандошларимиз бор. Қани энди мен ҳам ана шуларга ўхшаб қаҳрамонларча курашсам» —деган Елена Стемпковская ҳақиқатан ҳам Зоя каби мардларча курашди. Ватанига, севимли халқига умрбод содиқ бўлиб қолди.

— Сени ҳеч қачон унутмаймиз, Лена! Сен ҳамиша биз билан бир сафдасан!.. Бу — Тошкент Давлат педагогика институти студентларининг, Лена таҳсил кўрган Мирзачўлдаги 1-«Боёвут» совхози территориясига жойлашган 6-мактаб-интернат ўқувчиларининг юрак сўзлари!

...Ўқитувчи дарсга кириб, йўқлама қилади:

— Елена Стемпковская!

Олдинги қаторда ўтирган студент ўрнидан туриб жавоб беради:

— Совет Иттифоқи Қаҳрамони Елена Стемпковская она-Ватанимиз озодлиги учун немис-фашист босқинчиларига қарши курашда қаҳрамонларча ҳалок бўлди...

Миршароф МУҲСИМОВ.

ПАРВАРИШ ҚИЗҒИН

Андижон районидаги Карл Маркс номли колхоз пахтакорлари бу йил 1190 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30 центнердан «оқ олтин» етиштиришга аҳд қилишган.

Ҳозир колхоз далаларида меҳнат қизғин. Айниқса республикада хизмат кўрсатган пахтакор Ф. Абдураззоқов, И. Исмоилов, З. Қосимов, М. Ризаев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригадалар ўзларига бириктилган майдонлардаги ғўзаларни об-тобида парвариш қилмоқдалар. Тажрибали сувчилар М. Тошматов, М. Раҳимов, А. Жабборов, Қ. Хожиматов ва бошқалар барча майдонлардаги ғўзаларни об-ҳаётга қондириб суғориш учун бутун маҳоратларини ишга солишяпти.

Меҳнат ўз самарасини кўрсатмоқда. Колхоз далаларидаги ғўзалар кўсаклай бошлади.

Т. ИСМОИЛОВ.

КИТОБ БАЙРАМИ

ШАҲРИХОН. Андижон области, (ЎзТАГ). Москва районининг меҳнаткашлари китоб байрами ўтказдилар. Бу байрамни матлубот кооперацияси ташкил этди. Областларaро улгуржи китоб ярмаркаси очилган жой ана шу байрамнинг маркази бўлди. Китобхонлар Тошкент китоб нашриётларининг вакиллари, маҳаллий шоирлар ва ёзувчилар билан учрашдилар.

Шаҳрихоннинг китоб байрами маркази қилиб танлангани бежиз эмас. Москва райони қишлоқ аҳолисига китоб сотишда республикадаги энг пешқадам районлардан бири. Магазинларда китоб сотиш яхши йўлга қўйилган. Китоб магазинига савдо аълочиси Ашурали Розиқов ўн йилдан буён бошчилик қилади Магазин ходимлари заказлар столи ташкил этишган дала шийпонларига керакли китобларни олиб бориб сотадилар.

СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, ВОҚЕАЛАР, БЕЛЛАШУВЛАР

СПАРТАКИАДА БАЙРОҒИ КЎТАРИЛАДИ

Бундан қарийб чорак аср бурун ёш йигит-қизлар мусобақаси — ўқувчилар спартакиадасининг байроғи биринчи марта ҳилпираган эди. Бугун эса Тошкентдаги «Спартак» стадиони узра яна ёшлар олқиши янграйди. Мактаб ўқувчиларининг навбатдаги XXII спартакиадаси тантанали очилади.

Ёшлар спартакиадаси программаси бўйича мусобақалар эрта баҳор ойларидан бошланган эди. Спортнинг 14 тури бўйича куч синашаётган йигит-қизлар мусобақаси кун сайин қизғин ва шиддатли ўтмоқда. Бугунгача спортнинг беш турида беллашувлар ниҳоясига етказилди. Спортнинг қолган турларидан велосипед пойгаси мусобақаси Олмалиқ йўли бўйлаб ўтказилди. Пойга қатнашчилари команда биринчилиги учун курашда 50 километр масофани босишларига тўғри келди. Бунда маррага биринчи бўлиб келиш Тошкент область спортчиларига насиб этди. Улар жами масофани бир соат-у 16,22 секундда босиб ўтишди. 2-3 ўринларни тошкентлик ҳамда самарқандлик пойгачилар ўзаро баҳам кўрдилар.

В. И. Ленин номидаги пионерлар саройида ёш шахматчилар ўзаро беллашдилар. Республиканинг ҳамма областлари ва ҚҚАССР шахматчилари иштирокида ўтказилган мусобақанинг учинчи тури ҳозирча қуйидаги натижаларни берди: Тошкент—Қашқадарё 7:0, Бухоро—Сирдарё 6,5:1,5, Сурхондарё—Андижон 5:3, Фарғона—Тошкент области 4,5:2,5, Хоразм—ҚҚАССР 4,5:3,5. Бугун шахматчилар қолган ўйинларни ниҳоясига етказишади.

МОСКВАГА ЙЎЛЛАНМА ИШТИЁҚИДА

Пойтахтимизнинг армия спорт клуби бассейнида сузиш бўйича Ўзбекистон шахсий чемпионати бўлди. Яна бир неча кундан кейин Москвада бошланадиган спортчиларнинг катта анжумани—СССР халқлари V спартакиадасига йўлланма олиш иштиёқида ўтган мусобақалар ғоят қизғин ва шиддатлилиги билан муҳлисларни хурсанд этди. Ҳаяжонли олишувларнинг биринчи куни республикамизнинг тўртта янги рекордини ўрнатишга муваффақ бўлинди. Бунда 100 метрли масофага эркин усулда сузган Константин Гайдук 56,6 секунд натижа билан зафар қучган бўлса, худди шундай муваффақиятга 800 метрли марраны эгаллашда 10 минуту 34,9 секунд вақт сарфлаган Наташа Махонина ҳам эришди. Бу иккала спортчи СССР спорт мастери нормасини бажарди.

СССР спорт мастери деган фахрий ном эгаси бўлиш Наташа Постниковага ҳам насиб этди. Чаққон спортчи қиз 200 метрга брасс усулида сузиб, бор-йўғи 2 минуту 56 секунд вақт сарфлади. Наташанинг бу натижаси Ўзбекистоннинг янги рекорди бўлиб қолди. Тўртинчи рекордчимиз Зоя Ермилова 200 метрга батерфлай усулида сузди. Мусобақалар кеча тугади.

СТУДЕНТЛАР ҒАЛАБАСИ

Яқинда Тошкентда спортнинг қизиқарли турларидан нафис гимнастика бўйича республика шахсий команда биринчилиги ўтказилди. Нафосатли ҳаракатларга бой бу мусобақада 50 дан зиёд гимнастикачи Ўзбекистоннинг 1971 йилги чемпиони деган фахрий номини олиш учун курашди. Мазкур беллашувда тошкентлик студентларнинг қўли баланд келди. «Буревестник» жамияти аъзоси О. Дудкина биринчиликни эгаллади. Ўз дугонасидан атиги 0,75 балл орқада қолган И. Коршунова иккинчи бўлди. Умум команда ҳисобида ҳам студентлар жамияти — «Буревестник» биринчиликни эгаллади.

ИЧКИЛИКБОЗЛИК — ИЛЛАТ

Газетамизнинг шу йил 20 май сонида кекса коммунист Н. Холмухамедов билан филология фанлари кандидати И. Абдуллаевнинг «Ичкиликбозлик — иллат» сарлавҳали мақоласи эълон қилинган эди. Шу муносабат билан газетхонлардан кўплаб хатлар олмоқдамиз. Қуйида ана шулардан иккитасини ўқийсиз.

ТЎЙЛАРИМИЗ СЕРФАЙЗ БЎЛСИН

Мен ўз сўзимни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежневнинг жонажон партиямиз XXIV съездида қилган ҳисобот докладидаги мана шу сўзлар билан бошламоқчиман: **«Совет кишисининг янги қиёфаси, унинг коммунистик ахлоқи ва дунёқараши ўтмишнинг сарқитларига қарши доим муросасизлик билан олиб борилаётган курашда таркиб топмоқда. Тамагирлик, порахўрлик, текинхўрлик, тухмат қилиш, анонимка ёзиш, ичкиликбозлик ва ўтмишнинг шулар каби ярамас сарқитларига қарши қатъий кураш олиб бормай туриб, коммунистик ахлоқнинг ғалаба қозониши мумкин эмас...»**

«Совет Ўзбекистони» газетасида босилган «Ичкиликбозлик — иллат» мақоласини ўқиб, мана шулар ҳақида яна бир бор ўйладим. Мақола ўз вақтида берилибди. Унда айтилган фикрларга мен ҳам қўшиламан. Масалан, мақолада бундай дейилади: «Маҳалла ва қишлоқ жойларда обрўли, кўпчиликка сўзи ўтадиган кишилардан иборат тўй комиссиялари тузиш, шуларнинг иштироки ҳамда маслаҳати билан тўй ва бошқа йиғилишларни ўтказиш лозим». Бу жуда яхши таклиф. Шундай қилганида тўй ва бошқа шу каби йиғилишлар тартибли ўтади, ичкиликбозлик ва унинг оқибатида рўй бериши мумкин бўлган хунук воқеаларга йўл қўйилмайди. Пайариқ районидаги Куйбишев номли колхозда ана шундай қилинмоқда. Бу ерда ўтказилаётган тўйларда ичкилик тортилмагани учун ҳам улар файзли бўлмоқда. Шу билан бирга, тўйларга сарф этиладиган харажатлар кескин камаймоқда. Колхоз аъзоларидан Маҳмуд Исломов, Тўрақул Умаров, Берди Тўрамуровлар ўтказган тўйлар бунга мисол бўла олади.

«Ичкиликбозлик — иллат» мақоласида «Баъзан ичкиликка ҳирс шу даражага бориб етадики, тўй ва банкетларда ичкиликка овқатга нисбатан икки-уч баравар кўп харажат қилинади» — дейилган. Мен республикамизнинг кўпгина областларида ўтказилган тўйларда бўлиб, шундай воқеаларнинг гувоҳи бўлганман. Тўйларда ичкилик қанчалик кўп тортилса, шунчалик нотинч, файзсиз ўтади. Тўй охири азага айланиб кетган пайтлар ҳам бўлган.

Хуллас, бизнингча, тўйим файзли ўтсин деган ҳар бир киши ичкиликни камайтирмоғи, агар имконияти бўлса, бутунлай воз кечмоғи лозим.

Т. АБДУЛЛАЕВ,
Самарқанд области.

БИЗ ШУНДАЙ ҚИЛЯПМИЗ

«Ичкиликбозлик — иллат» сарлавҳали мақолада кўтарилган масала маҳалламиз активларига жуда маъқул бўлди. Маҳалла клубида ана шу мақолани ўқиб, муҳокама қилдик, ҳамда ичкиликбозликка қарши иш олиб бориш режаларини белгилаб чиқдик.

Мақолада баён қилинганидек, бизда ҳам тўй ўтказиш комиссияси тузилган. Унга маҳалла комитетининг аъзоси Абдимавлон Абдуллаев бошчилик қилмоқда. Комиссия аъзолари маҳалладаги хонадонларда ўтказиладиган барча тўй ва шодиёналарда бош-қош. Улар бундай йиғинларни ичкиликсиз ўтказишга эришмоқдалар. Натижада тўй ва бошқа маросимларимизда ҳеч қандай кўнгилсизлик содир бўлмаётир. Тўйларда ичкиликбозлик ўрнига яхши суҳбат, ўйин-кулги бўлганига нима етсин!

У. ТУХТАХОНОВ,
Тошкент шаҳридаги «Янги ҳаёт» маҳалла комитетининг раиси.

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — ТОШКЕНТ. 10.00 — «Янгра, барабан», 10.30 — «Замондош» программаси, 11.40 — Бадиий фильм, 12.45 — МОСКВА. 17.55 — ТОШКЕНТ. 18.00 — Кинокўрсатув, 18.30 — Ахборот. **Ўзбек тилида:** 18.50 — Ҳужжатли фильм, 19.50 — Халқ жасорати йилномаси. 20.05 — Концерт. 20.40 — **Биринчи учрашув** (бадиий фильм). 22.10 — Дала ишлари кундалиги, 22.30 — **ҚАЛБ ХОТИРАСИ** (спектакль).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари. 15.00 — МОСКВА. **Тўрт танкчи ва ит** (бадиий фильм), 17.00 — Киносаёҳатчилар клуби, 18.00 — Эстрада концерти, 18.35 — Иттифоқдош республикалар спартакиадаларида, 18.50 — **Расул Гамзатовнинг ижодий саҳифалари,** 19.35 — Спектакль.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — **Фрунзе кўрсатади.**

КИНО

ҚИШКИ БИНОДА

Цирк пардаси ортида — «ЎЗБЕКИСТОН», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда), «ВОСТОК», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Асосий зарба (2 серия) — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Халок бўлган жавоб беради — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (тоқ соатларда).

Халоскорлик (1-2 серия, кеч соат 8 яримда), **Шер ҳамлага ҳозирланмоқда** (эрталаб соат 10, кундуз 11.45, 1.30, 3.15, 5 ва кеч 6.45 минутда): — «ЧАЙКА».

Том Жонс (2 серия, кундуз соат 12 ярим ва кеч 9 да), **Денгиз қўшиғи** (кундуз соат 11, 3, 4 ярим, кеч 6 ва 7 яримда): — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ».

Одам — амфибия (эрталаб соат 10, кундуз 5 ярим ва кеч 7 да). **Тошдаги достон** (2 серия, ўзбек тилида, кундуз соат 12, 3, кеч 9 да): — «КЎКЧА».

Чегарада отилган ўқ — ҲАМЗА номли (жуфт соатларда).

Лочин изидан, Оқ бўрилар — НАВОИЙ номли (кундуз ва кечқурун).

Гитарали қаллоб — «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз соат 11, 1 ярим, 4, кеч 7 ва 9да).

Ярим соатлик мўъжиза — «СПУТНИК» (тоқ соатларда).

ЁЗГИ БИНОДА

Синглим Керри — «РАКЕТА».

Чегарада отилган ўқ — ТЕЛЬМАН номли.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ОЛИЙ УМУМҚЎШИН КОМАНДИРЛАР БИЛИМ ЮРТИ вакант вазифаларга

КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

доцент: умумий химия;
ўқитувчилар: чизма геометрия ва машинасозлик чизмачилиги, машина деталлари;
катта ўқитувчилар: электротехниклар, гидравлика ва техник термодинамика.
Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.
— Мурожаат учун адрес: Тошкент шаҳар, Петров кўчаси, 2-уй.

«ТАШОБЛДОРСТРОЙ» ТРЕСТИНИНГ ИХТИСОСЛАШТИРИЛГАН ХЎЖАЛИК ҲИСОБИДАГИ АВТОБАЗАСИГА
(Калинин район, Назарбек посёлкаси, Айланма йўлнинг 19-километри)

камида бир йил иш стажига эга бўлган 2, 3 класс шофёрлари, карбюраторли ва дизелли автомашиналарни тузатиш бўйича 3, 4, 5 разрядли слесарлар.

КЕРАК

Иш Тошкент области бўйича автомобиль йўллари қурилишида (командировкали).
Меҳнат ҳақи — ишбай.

«КАРШИСТРОЙ»НИНГ 1-ШАҲРИСАБЗ КЎЧМА МЕХАНИЗАЦИЯ КОЛОННАСИГА

Ғишт терувчилар, дурадгорлар, бетончилар, монтажчилар, комплекс бригада

КЕРАК

Иш ҳақи, ишбай (1,85% коэффициентли).
Оилаликлар турар-жой билан, ёлғиз кишилар ётоқхона билан таъминланадилар.
Иш жойига етиб келиш учун йўл ҳақи тўланади.
Мурожаат учун адрес: Қашқадарё область Шаҳрисабз шаҳри, Гагарин кўчаси, 186-уй.

«ЎЗБЕКИСТОН 40 ЙИЛЛИГИ» НОМЛИ ТЎЙТЕПА МЕТАЛ-КОНСТРУКЦИЯСИ ЗАВОДИГА
(Тошкент область, Тўйтепа посёлкаси)
юрист (шикоят ишлари билан таниш бўлган)

КЕРАК

Завод уй-жой билан таъминлайди.

ЯНГИЛИКЛАР ХАБАРЛАР ВОҚЕАЛАР — ЧЕТ ЭЛЛАРДА

УЛАРНИНГ ЖАСОРАТИ МАНГУ ЯШАЙДИ

Совет космос қаҳрамонларининг фожиона ҳалокати муносабати билан бутун дунёдан таъзияномалар олинмоқда. Давлат ва жамоат арбоблари, фан арбоблари, бутун ер юзидаги оддий кишилар совет халқига ҳамдардликларини изҳор этмоқдалар, фан йўлида қаҳрамонларнинг кўрсатган жасоратига таъзим қилмоқдалар.

◆ **БУХАРЕСТ.** Румыния партия-давлат делегацияси СССРнинг Бухарестдаги элчихонасига келди ва учувчи-космонавтлар Г. Т. Добровольский, В. Н. Волков ва В. И. Пацаевларнинг фожиали ҳалокати муносабати билан таъзия изҳор қилдилар. Румыния Компартияси Ижроия Комитети ва доимий президиумининг аъзоси, Марказий Комитет секретари Г. Панэ, Румыния Компартияси Марказий Комитети Ижроия Комитетининг аъзоси, Румыния Социалистик Республикаси Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Л. Рэуту ва делегациянинг бошқа аъзолари таъзия дафтарига қўл қўйдилар.

◆ **ҚОҲИРА.** «Ал-Маса» газетаси бундай деб ёзади: «Совет космонавтлари Георгий Добровольский, Владислав Волков ва Виктор Пацаев фаннинг улуғ ғалабаси ва бутун инсониятнинг тараққиёти йўлида жонларини фидо қилдилар». «Мислсиз парвоз вақтида қаҳрамон космонавтларнинг олган илмий маълумотлари бутун инсониятнинг фан ва техника соҳасида бундан кейинги тараққиёти учун ажойиб негиз бўлиб хизмат қилади», — деб таъкидлади газета.

◆ **БАЙРУТ.** «Биринчи орбитал станция қаҳрамонларининг хотираси олдида бутун дунё бош эгади. Совет космонавтлари жуда катта илмий жасорат кўрсатдилар», — деб ёзади Ливанда чиқадиган «Ан-Нидо» газетаси.

Ливаннинг таниқли жамоат ва сиёсий арбоблари Байрутдаги совет элчихонасига келиб турибдилар. Улар ватан йўлида, фан ва бутун инсоният тантанаси йўлида жасорат кўрсатган «Союз-11» космик кемаси экипажининг ҳалок бўлганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилмоқдалар.

◆ **ЖАЗОИР.** «Ал-Мужахид» ва «Аш-Шаоб» газеталари мотам хошиялари билан чиқди. «Аш-Шаоб» газетаси бундай деб ёзади: Бутун дунё халқлари каби Жазоир халқи ҳам совет космонавтларининг фан ва бутун инсоният тараққиёти йўлидаги жасоратига ҳурмат билан қараб, шу жудолик муносабати билан чуқур қайғурмоқда.

◆ **ТРИПОЛИ.** Уч совет космонавтининг фожиали ҳалокати тўғрисидаги хабар Ливия Араб Республикасида ҳаммани қайғуга солди.

«Уч совет космонавти, — деб ёзади «Ар-Раид» газетаси,— бизга номаълум коинотни тадқиқ этиш йўлида жонларини фидо қилдилар. Космосни ўрганиш программасини марoқ билан кузатиб келган ҳамма кишилар қаҳрамонларнинг номини эсда тутишлари керак. Улар космос сирларини очиш учун жонларини ҳам аямадилар. (ТАСС).

ШВЕЦИЯДА НАРХ-НАВО КЎТАРИЛМОҚДА

СТОКГОЛЬМ, 2 июль. (ТАСС). Швециядаги уй-рўзғор иши билан банд аёлларнинг тирикчилик қилиши мушкуллашиб қолди. Мамлакатда биринчи июлдан бошлаб сут нархи анча ошди, барча сут маҳсулотлари, гўшт қимматлашди. Ун, нон, круппа нархи ҳам кўтарилади.

«Ню даг» газетасининг ёзишича, нарх-навонинг кўтарилиши кўп болали оилаларнинг ва кам даромад оладиган кишиларнинг аҳволига айниқса оғир таъсир кўрсатади. Швецияда ўтган йилнинг ўзидагина чакана нархлар қарийб саккиз процент ошди.

Мўғулистон Халқ Республикаси. Улан-Батор саноат комбинатининг камвол фабрикаси маҳсулоти ғоят харидоргир. У 10 хорижий мамлакатга ҳам экспорт қилинмоқда. Суратда: камвол фабрикасининг йигирув цехида.

А. Батанов ва **К. Болдохонов** фотоси. (ТАСС фотохроникаси).

Монголия халқ революциясининг 50 йиллиги олдидан

ЯШАРГАН ДИЁР

М. ДАШ,
МХР қишлоқ хўжалик министри

Революцияга қадар Монголияда бутун ерлар ва чорванинг асосий қисми феодаллар қўлида эди. Кўчманчи чорвачилик ишлари жуда қолоқ усуллар билан олиб борилар, кўпинча табиий офатдан катта талофат кўрилари. Қишлоқ хўжалигимизни социалистик тараққиёт изига тушириш учун партия ва халқ жуда кўп ва муҳим тадбирларни амалга оширди.

Халқ ҳокимияти йилларида монгол аратларининг ҳаётида туб ўзгаришлар содир бўлди. Бунда 30 йилларнинг бошларида феодаллар қўлида бўлган хусусий мулкни мусодара қилиш натижасида тузилган давлат хўжаликлари катта роль ўйнади. Давлат хўжаликлари таъсири остида якка хўжалик бўлган аратлар йирик кооперативларга бирлашдилар.

Бугунги кунда давлат хўжаликлари энг замонавий асбоб-ускуналар билан таъминланган социалистик корхоналарга айланди. Ҳар бир давлат хўжалиги ҳисобига ўртача 190 минг гектар фойдаланадиган ер, 10 минг гектардан зиёдроқ экин майдони, 142 трактор, 30 минг бош қора мол тўғри келади. Қўриқ ерларни ўзлаштириш, ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш натижасида давлат хўжаликларининг экономикаси ўсиб, ривожланиб бораётир.

Арат хўжаликларини кооперативлаштириш тугалланганидан кейин қишлоқ хўжалик бирлашмаларида асосий маҳсулотларини етиштиришнинг қиммати деярлик тўрт баробар, пул даромади 3,4, киши меҳнатига ҳақ тўлаш фонди эса 3,2 марта кўпайди. Ҳозирги кунда қишлоқ хўжалик бирлашмалари энг йирик хўжалик бўлиб, уларнинг ҳар бирига ўртача 60 минг бош қора мол тўғри келади ва ҳар бир хўжалик йилига ўрта ҳисобда 2 миллион тугрикдан зиёд даромад беради. Давлат эндиликда улардан гўштнинг 86 процентини, жуннинг 77 ва сутнинг 84 процентини сотиб олмоқда.

Қишлоқ хўжалиги — МХР экономикасининг асосини ташкил этади. Қишлоқ хўжалигининг бош тармоғи бўлган чорвачиликни ривожлантириш халқ фаровонлигини ошириш имконини бермоқда. Мамлакатда 50 йил давомида қорамолнинг туёғи 2 баравар кўпайди. Бултур 1969 йилга нисбатан қора моллар сони 5,5 процентга ошди. Ҳозир мамлакатда 32 миллион 575 минг бош қорамол бор.

Монголия Халқ революцион партияси қишлоқ хўжалик ишлаб чиқаришини янада интенсивлашни изчиллик билан амалга оширмоқда. Қишлоқ хўжалигига ажратилаётган маблағ йилдан-йилга кўпаймоқда. Тўртинчи беш йилликда у икки мартадан кўпроқ ошди. Озуқа базасини мустаҳкамлаш, моллар учун оғилхоналар қуриш, яйловларни суғориш борасида катта ишлар қилиняпти. Махсус озуқа хўжаликлари, пичан тайёрлайдиган кўчма комплекс механизациялашган бригадалар тузилди. Саноатда озуқа тайёрлаш ишлари йўлга қўйилмоқда. СССРнинг ёрдами билан тўртинчи беш йиллик давомида 14 та аралаш озуқаси заводлари ва цехлари қурилиб, ишга туширилди.

Чорва учун молхоналар қуришга партия ва ҳукумат энг муҳим масала сифатида қарамоқда. Сўнгги уч йил ичида республикада 13 мингга яқин қўралар қурилди. Эндиликда бизда йирик шохли молларнинг 55 проценти молхоналар, қўй ва эчкиларнинг 83 проценти қўйхоналар билан таъминланган. Совет мутахассисларининг ёрдами билан қудуқлар тармоғи кенгаймоқда. Ҳозир республикамизда механик равишда сув чиқариб, чорвадорлар меҳнатини енгиллаштирувчи ана шундай қудуқлардан 18 мингтаси мавжуд.

Монголия Халқ революцион партияси деҳқончиликни қишлоқ хўжалигининг энг муҳим тармоқларидан бири қилиб қўйиш вазифасини олға сурмоқда. Ўзлаштирилган қўриқ ерлар экин майдонини икки марта кенгайтириш имконини берди. Давлат хўжаликларининг тажрибаси шуни кўрсатдики, бизда лалмикор ерларда донли экинлар ҳосилдорлигини гектаридан 10-12, суғориладиган майдонларда эса 15-20 центнерга етказиш мумкин экан. Авваллари Монголия донни ҳамиша четдан сотиб оларди. Энди ўзини ўзи таъминламоқда.

Ҳосилдорликни янада оширишнинг муҳим воситаси дала ишларини механизациялаш, илғор агротехникани жорий этишдир. Бизда ҳозир юқори ҳосилли экинлар нави экилмоқда. Ўсимликларни зараркунандалардан, касаллик ва бегона ўтлардан ҳимоя қилувчи воситалардан кенг фойдаланилмоқда. Суғориш тармоқлари кенгайтирилмоқда. Бу соҳадаги барча оғир ва мураккаб жараёнларни машиналар ҳал қилмоқда. Республикамиз қишлоқ хўжалик ходимлари фан ютуқларига суяниб, иш тутишмоқда. Монголияда революцияга қадар моллар зотини яхшилаш нималигини билишмасди. Ҳозир бизда наслчилик ишига катта эътибор бериляпти. МХРП Марказий Комитети ва МХР Министрлар Советининг «Чорвачиликда наслчилик ишларини яхшилаш тадбирлари тўғрисида»ги қарорига мувофиқ қатор давлат хўжаликлари давлат наслчилик хўжаликларига айлантирилмоқда, наслчилик фермалари ташкил этилмоқда.

Шу йилнинг февраль ойида бўлиб ўтган МХРП Марказий Комитетининг IX Пленуми аратлар олдига 1975 йилнинг охиригача қора моллар сонини 25,1 миллион бошга етказиш, чорвачиликнинг изчиллик билан ривожланишини таъминлаш, гўшт, жун, сут ва бошқа чорва маҳсулотлари етказишни анча ошириш вазифасини қўйди. Ҳозирги кунда республикамиз қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари Монголияда халқ революцияси ғалаба қозонган куннинг ярим асрлик юбилейи шарафига бошланган мусобақага қўшилиб, чинакам ватанпарварлик намуналарини кўрсатмоқдалар. Монгол халқининг миллий байрами — 11 июлни муносиб кутиб олиш бугунги кунда ҳар бир аратнинг муқаддас иши бўлиб қолди.

(АПН).

АЖОЙИБОТЛАР ОЛАМИДА

ҚАНОТЛИ СИНОПТИКЛАР

Планетамиздаги ноёб паррандалардан қизил ғоз (фламинго) кўркам бўлишидан ташқари об-ҳавони олдиндан билиш қобилиятига ҳам эга. Қизил ғоз бир кун эмас, икки кун эмас, балки бутун келаси ёз ҳавоси қандай бўлишини олдиндан билдира олади. Қозоғистон чўлларидаги шу қушларнинг энг шимолдаги галаси яшайдиган катта Тенгиз кўлида ўтказилган тадқиқотлар шуни белгилашга ёрдам берди.

Кўкламда иссиқ мамлакатлардан «Қозоғистондаги маконларига учиб келган қизил ғоз одатда бултур қолдирган уяларини эгаллайди. Лекин улар ҳар йили бирдай иш тутавермайди. Баъзи йилларда улар тухумларини тўғридан-тўғри эски уяга қўяверса, баъзи йилларда эски уя деворига лой ташлаб, уни бир мунча кўтаради.

Маълум бўлишича, қизил ғоз эски уясини ҳеч бир ўзгартирмай, тухумини унга қўяверса, ёз жазирама, қуруқ келиб, ёғингарчилик оз бўларкан. Ғоз уясини баландлаштирганда эса ёз серёмғир бўлиб, Тенгизнинг сув сатҳи анча кўтарилар ва баландроқ уяларгина хавф-хатарсиз бола очиш имконини берарkан. Кўп йил олиб борилган кузатишлар қанотли «синоптиклар»нинг об-ҳавони олдиндан билишларида бирон йил ҳам хато бўлмаганлигини кўрсатди.

Орнитологлар (қушшунослар) ғознинг пари нимага ғоят чиройли қизил тусда бўлишининг сирини ҳам очишга муваффақ бўлдилар. Бу тус аччиқ шўр сувда яшайдиган қизил қисқичбақага — алоҳида планктонга боғлиқ бўлиши аниқланган. Қуш узоқ муддат шундай емишдан маҳрум қилиб қўйилса, унинг қанот ва парлари оппоқ бўлиб қолади. Қизил ғоз серпигмент планктондан ташқари шўр сувда урчийдиган пашша қуртларини, шунингдек, баъзи сув кўкат турларини ҳам истеъмол қилади. Қизил ғоз жўжалари то кузгача учолмайди. Аммо жуда яхши югура олади. Мана шу даврда катта қизил ғозлар жўжаларни йиртқичлардан қўриқлаб туради.

Саёз ва ботқоқ Тенгиз кўлидаги ноёб қизил ғозлар галаси давлат муҳофазасида туради. Улар Кўргалжи давлат қўриқхонаси составига киритилган.

В. ГАНЖА.
(ТАСС мухбири).

ҲАҚҚОНИЙ ИШ

Жанубий Вьетнам Республикаси ташқи ишлар министрлиги Лаос проблемасини тинч ҳал этиш тўғрисида яқинда Лаос ватанпарварлари фронти илгари сурган янги таклифни қўллаб-қувватлаб, баёнот эълон қилди. Лаоснинг бутун территориясида ўт очишни тўхтатишни ва Лаосдаги манфаатдор томонлар ўртасида музокаралар олиб боришни кўзда тутган бу таклиф ана шу мамлакат аҳолиси барча табақаларининг орзу-тилакларига мос бўлиб тушади, дейилади Озодлик матбуот агентлиги тарқатган баёнотда. Лаос ватанпарварлар фронти ана шу таклифни илгари суриш билан яхши ниятда эканлигини яна бир марта кўрсатди ва ўз ишининг ҳаққоний иш эканлигини исбот этди. Баёнотда таъкидлаб ўтилганидек, Лаос ватанпарварлар фронтининг янги таклифи Ҳинди-Хитойда, Шарқи-Жанубий Осиёда ва бутун дунёда тинчлик ҳамда хавфсизликни таъминлаш манфаатларига жавоб беради. (ТАСС).

КОММУНИСТИК ҲАРАКАТ БИРЛИГИ ВА ЖИПСЛИГИ УЧУН

ПРАГА, 2 июль. (ТАСС). Я. Гробарж «Руде право» газетасида эълон қилинган мақоласида Хитой революцион ҳаракати тарихида Хитой пролетариатини тарих майдонига чиқарган ва ХКП вужудга келишига сабаб бўлган бурилишга ёрдам берган асосий омил ғолибкор Октябрдир, деб ёзади.

Хитой Коммунистик партияси бунёдга келишидек мураккаб ва қийин процессда коммунистик интернационал билан шахсан В. И. Ленин катта роль ўйнади, дейилади сўнгра мақолада. Коммунистик интернационал берган ҳар томонлама ёрдам, ВКП(б) дан ва бошқа марксчи-ленинчи партиялардан олинган ёрдам Хитой коммунистларининг ҳаракати тарқоқлигига барҳам беришда ёрдам қилган ҳаётбахш куч бўлиб, ХКП тез ривож топиб чинакам революцион авангард бўлишига имкон берди.

Тарих ХКП билан Хитой халқи Совет Иттифоқи ва халқаро коммунистик ҳаракатдан орзу қилган ҳамма умидлар рўёбга чиққанлигини кўрсатди. Социализм ва тараққиёт кучларининг интернационал бирлиги империализм кучлари устидан ғолиб келиб, Хитойда революция ғалаба қозонди ва Хитой Халқ Республикаси эълон қилинди.

Аммо, ХКПнинг ҳозирги раҳбарлиги Хитой Компартиясининг революцион анъаналаридан юз ўгирди. ХКПнинг IX съезди ана шу процесснинг авжи бўлди. Съездда қабул қилинган ҳужжатлар VIII съезднинг ижобий аҳамиятини рад этади ва маоизмни асосий мафкура деб эълон қилиш билан партияни марксча-ленинча интернационал характеридан маҳрум қилади.

Чехословакия Коммунистик партиясининг ХКП ҳозирги раҳбарлигининг сиёсатига бўлган муносабати, деб ёзади газета, ўтмишда бир неча марта баён қилинган ва ЧКПнинг яқинда бўлиб ўтган XIV съездида янгитдан тасдиқланган принципиал позициялар билан аниқланди. ЧКП КПСС XXIV съездининг ХКП ва ХХРга муносабат юзасидан нуқтаи назари ва чиқарган хулосаларига батамом қўшилади.

ЧКП ўзининг интернационал позициясига мувофиқ, дейилади мақола охирида, съезд резолюциясида кўрсатилганидек, ХКП ҳозирги раҳбарлигининг социализм ишига ва жаҳон коммунистик ҳаракатига зарар келтираётган назариялари ва амалиётини принципиал танқид қилишни изчил давом эттираверади. Айни маҳалда биз социализм, халқларимиз ва барча социалистик мамлакатлар ҳамдўстлиги манфаатларини кўзлаб ўзаро муносабатларни нормаллаштиришга ёрдам бера оладиган ҳамма масалаларни кўриб чиқишга тайёрмиз.

* * *

СОФИЯ, 2 июль. (ТАСС). «Работническо дело» «Хитой компартияси ташкил топганига 50 йил бўлди» деб сарлавҳа қўйилган редакцион мақоласида Хитойда антиимпериалистик, антифеодал демократик революциянинг ғалабаси муҳим халқаро аҳамиятга эга бўлди, деб ёзади. У марксизм-ленинизмнинг ғалабаси, коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг умумий ғалабаси бўлди.

Хитой Компартияси, деб ёзади газета, халқ революциясининг ғалабасидан кейин социалистик ўзгаришларни амалга ошириш йўлидан борди, катта-катта муваффақиятларга эришилди. КПСС ва совет халқи социалистик қурилишда ҳам Хитой халқига бебаҳо мадад ва ёрдам кўрсатаверади.

ХКПнинг 1956 йилда бўлиб ўтган VIII съезди партияда марксчи-ленинчи кучларни мустаҳкамлаш белгиси остида ўтди, деб давом қилади, «Работническо дело». Съезд социалистик ҳамдўстлик мамлакатлари билан қалин иттифоқ бўлиб социализм қурилиши йўлини тасдиқлади. Аммо Мао Цзэ-дун ва унинг маслакдошлари партиядаги интернационалистик кадрлардан ўч ола бошладилар. Эълон қилинган «маданий революция» ХКП ҳозирги раҳбарлигининг шовинистик ва антисовет йўлига қарши чиқаётган кишилар ва кучларни йўқотишни мақсад қилиб қўйган репрессия ва таъқиб системаси бўлди.

Хитой раҳбарлиги, дейилади мақолада, халқаро коммунистик ҳаракатнинг биргаликда ишлаб чиқилган йўлига қарши чиқди. Бу раҳбарлик қардош марксчи-ленинчи партияларнинг тўғри танқидига, уларнинг конструктив ҳаракатлари ва таклифларига жавобан КПСС ва қардош марксчи-ленинчи партияларга қарши мисли кўрилмаган тухматчилик кампаниясини авж олдирди, халқаро коммунистик ҳаракат, барча антиимпериалистик кучлар бирлигини очиқдан-очиқ кўпориш йўлига ўтди.

БКП ва болгар халқи, деб таъкидлайди пировардида «Работническо дело», Хитой раҳбарларининг тухматларини, уларнинг Совет Иттифоқига хуружларини, уларнинг коммунистик ҳаракатни бузиш ва антиимпериалистик фронтни бўшаштиришга уринишларини қоралайди ва рад этади. Айни маҳалда БКП ва болгар халқи жиддий мафкуравий келишмовчиликлар давлат ўртасидаги муносабатлар соҳасига олиб ўтилмаслиги керак, деб ҳисоблайдилар. Шундай муносабатларнинг яхшиланиши империализмга қарши ҳаракатлар бирлигини мустаҳкамлаш учун янада қулай шароит яратган бўлур эди. Бутун коммунистик ҳаракат ва барча социалистик мамлакатларнинг манфаати, Хитой халқининг манфаатлари шуни тақозо этади.

ХКПнинг тажрибаси, шунингдек, умуман халқаро коммунистик ҳаракат тажрибаси коммунистларни ғалабага эриштирадиган байроқ фақатгина марксизм-ленинизм, фақатгина пролетар интернационализми эканлигини тасдиқлайди.

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ
Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси №26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330683. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221, Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604, Адабиёт ва санъат — 332036, 331216. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424. Оммавий [illegible] — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка — 337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330253. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ. Андижон — 48—85. Бухоро — 3—31—42. Қарши — 38—42, Нукус — 42—62. Самарқанд — 31—972. Термиз — 54—01. Урганч — 34—55. Фарғона — 4-29-44. Гулистон — 22-09.

А. — 152. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64583. Р. 01593.